
UW WATERSCHAP

Adres Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn

Telefoon (055) 527 29 11

E-Mail info@vallei-veluwe.nl

Website www.vallei-veluwe.nl

Reactienota Blauw Omgevingsprogramma

Datum 11 oktober 2021

Ons kenmerk

Opgemaakt door

Afdeling Plannen en Projecten

Programma Implementatie Omgevingswet

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
2. Sportvisserij MidWest Nederland, Sportvisserij Oost-Nederland en Hengelsportfederatie Midden-Nederland.....	5
3. C. van den Heuvel – Leusden.....	7
4. H. Huisman – Beemte	8
5. LTO Noord Holding B.V. – Zwolle.....	9
6. Sportvisserij Oost-Nederland en Sportvisserij MidWest Nederland	11
7. LTO Noord – afdeling Randmeerkust – Oosterwolde	14
8. BWV De Eem Baarnse Watersportvereniging, Roeivereniging Hemus, Stichting Huis van de Watersport – Amersfoort	15
9. Stichting Natuurlijk Amersfoort	17
10. Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten.....	19
11. KNNV Epe – Heerde	20
12. Bekenstichting.....	22
13. Vitens	26
14. LTO Gelderse Vallei	29
15. Stichting Natuur en Milieufederatie Gelderland – Arnhem, Natuurmonumenten, Stichting Het Geldersch Landschap, Natuur en Milieufederatie Utrecht, Bekenstichting	31
16. Vereniging Milieuzorg Epe – Emst	34
17. Stichting Maaien Waterplanten Randmeren, Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A. – Harderwijk.....	35
18. Stichting Gezond Water – Hansweert	39
19. PSP '92 - Arnhem	40
20. Ambtshalve wijzigingen	43

1. Inleiding

Voor u ligt de concept-reactienota met een overzicht van alle zienswijzen op het ontwerp-Blauw Omgevingsprogramma 2022-2027 en onze reactie daarop en het eventuele wijzigingsvoorstel. In 2019 zijn we na de vaststelling van de Blauwe Omgevingsvisie 2050 (BOVI2050) gestart met het opstellen van het Blauw Omgevingsprogramma (BOP), ons waterbeheerprogramma nieuwe stijl en de tactische vertaling van de BOVI voor de planperiode 2022-2027. Het BOP bevat de verplichte en niet-verplichte onderdelen van het kerninstrument waterbeheerprogramma onder de Omgevingswet.

Totstandkoming

In het maakproces van het Blauw Omgevingsprogramma hebben we het gesprek dat we bij de BOVI met onze maatschappelijke partners zijn gestart, doorgezet. We hebben in het maakproces een groot aantal bilaterale gesprekken gevoerd met medeoverheden en gebiedspartners om met elkaar te onderzoeken: wat kunnen we op welke plek samen doen en waar kunnen we elkaar vinden in de realisatie van gebiedsopgaven? De uitkomsten hebben we in de vier gebiedsprogramma's gepresenteerd. Helaas hebben we door covid-19 de participatie grotendeels digitaal moeten doen. De 80 procentversie van het BOP hebben we ook toegestuurd naar onze gebiedspartners en dit heeft geleid tot een aantal aanvullingen.

Reacties

In november 2020 heeft het algemeen bestuur het ontwerp-Blauw Omgevingsprogramma vastgesteld en vrijgegeven voor de inspraak. Het ontwerp-BOP heeft van 22 maart tot 3 mei 2021 ter inzage gelegen. De begindatum was, niet geheel toevallig, gelijktijdig met de start van het Nationaal Water Programma 2022-2027, dat zes maanden ter inzage ligt.

De terinzageperiode heeft geleid tot achttien zienswijzen van in totaal 26 gebiedspartners. Sommige partijen hebben een gezamenlijke zienswijze ingediend.

Naast de achttien formele zienswijzen hebben we ook van verschillende medeoverheden of collega's nog aanvullingen of verbeter suggesties ontvangen. Dit heeft geleid tot verschillende ambtshalve wijzigingen. Ook deze zijn opgenomen in de voorliggende reactienota.

Het merendeel van de reacties is ingediend door belangenvertegenwoordigers van gebiedspartners. Ook twee inwoners hebben een zienswijze ingediend. Daarnaast zijn er twee zienswijzen die bij meerdere waterschappen zijn ingediend, om aandacht te vragen voor algemene belangen die overal gelden.

Bij het indienen van de zienswijze via het reactieformulier konden de insprekers aangeven of ze hun zienswijze wilden toelichten. Verschillende partijen hebben van deze mogelijkheid gebruikgemaakt. Dit heeft geresulteerd in verschillende gesprekken met de insprekers, waarin we, behalve een toelichting gegeven, ook gesproken hebben over de zienswijze op samenwerkingsmogelijkheden met elkaar. We kijken terug op waardevolle gesprekken.

De zienswijzen hebben over het algemeen een hoge kwaliteit en zijn goed voorbereid. Naast een reactie op hoofdlijnen bevatten ze vaak ook detailvragen of suggesties voor tekstuele aanpassingen.

Veel van de zienswijzen hebben betrekking op een onderdeel van het BOP, ingegeven vanuit specifieke belangen van de desbetreffende partij. Deze partij vraagt dan speciaal aandacht voor bijvoorbeeld recreatie, betaalbaarheid of natuur.

Ook is er gevraagd naar de mate van concreetheid van het BOP. Echter, we weten dat er de komende jaren nog veel veranderingen en opgaven aankomen. Daarbij willen we zo adaptief mogelijk blijven en het BOP in de begrotingscyclus verder verbijzonderen. De zienswijzen hebben geleid tot een aantal tekstwijzigingen in het definitieve BOP. Veel vragen en aandachtspunten in de zienswijzen pasten onvoldoende bij het abstractieniveau van het BOP.

Leeswijzer

In de voorliggende reactienota zijn de inspraakreacties (en onze antwoorden) op het ontwerp-Blauw Omgevingsprogramma samengevoegd tot één document. In deze nota komen de inspraakreacties op volgorde van binnenkomst aan bod.

De zienswijzen hebben we in tabelvorm weergegeven:

- De eerste kolom betreft een samenvatting van de hoofdpunten en vragen van de betreffende inspreker. Daarbij is zoveel als mogelijk de letterlijke tekst van de inspraakreactie gebruikt. Als de inspreker verwijst naar een bepaalde pagina, betreft dit de nummering van het ontwerp-BOP.
- In de tweede kolom staat de beantwoording van het waterschap. Als hier verwezen wordt naar een bepaalde pagina, betreft dit de nummering van het definitieve Blauw Omgevingsprogramma.
- De derde kolom geeft aan of de inspraakreactie leidt tot een wijziging in (de tekst en/of de inhoud van) het Blauw Omgevingsprogramma. Indien er als gevolg van de inspraakreactie een wijziging wordt voorgesteld, staat de wijziging (tekstueel of anderszins) hier verwoord. Als hier verwezen wordt naar een bepaalde pagina, betreft dit de nummering van het definitieve waterbeheerprogramma.

Na de weergave van de formele zienswijzen zijn er ambtelijke wijzigingen benoemd, kleine wijzigingen die noodzakelijk waren door geconstateerde omissies en stijlfouten in de tekst van het ontwerp-BOP. De gewijzigde spelfouten zijn niet opgenomen in de tabel.

We willen iedereen enorm bedanken die de moeite heeft genomen om het ontwerp-BOP door te nemen en te reageren. Met deze reacties is het BOP nog verder verbeterd en een instrument meer van ons allemaal geworden.

2. Sportvisserij MidWest Nederland, Sportvisserij Oost-Nederland en Hengelsportfederatie Midden-Nederland 5 februari 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze)	Reactie (inhoudelijk van WSVV)	Voorstel aanpassing BOP
<p>Sportvisserij Nederland is de belangenbehartiger van de sportvissers. Nederland telt circa 1,7 miljoen recreatieve sportvissers. De sportvisserij huurt voor veel water het visrecht en is daarmee een belangrijke meebetalende recreatieve gebruiker van water. Afstemming vindt plaats in de visstandbeheercommissie (VBC). De zienswijze is ingediend door Sportvisserij Midwest Nederland, Sportvisserij Oost-Nederland en Hengelsportfederatie Midden Nederland samen.</p> <p>Terugkijkend op de vorige twee waterbeheerprogramma's in Nederland hebben de insprekers zes speerpunten gedefinieerd:</p> <p>1. Een veilige plek aan het water voor 1,7 miljoen sportvissers Het is van belang dat het water veilig en bereikbaar is, ook voor jeugd, ouderen en mindervaliden. Overheden zouden voor deze groepen moeten opkomen door voor de overige wateren het recreatief medegebruik als doel centraal te stellen.</p> <p>2. Vissterfte voorkomen Uit diverse onderzoeken blijkt dat maaibeheer een grote impact heeft op de visstand. Hierbij gaat het om directe impact, bijvoorbeeld doordat vis wordt meegeschept met maaisel, door beschadiging of door zuurstofloosheid. Anderzijds gaat het ook om indirecte impact, doordat het maaien de structuur en schuilplaatsen beschadigt. De sportvisserij pleit voor verbetering van de structuur, bijvoorbeeld door hout in het water aan te brengen.</p> <p>3. Natuurvriendelijke oevers ook vriendelijk voor vissen maken In de praktijk blijken veel natuurvriendelijke oevers door gebrek aan onderhoud hun oorspronkelijke waarde voor vis door verlanding te verliezen. De insprekers adviseren de provincie om het onderhoud aan bestaande natuurvriendelijke oevers een hogere prioriteit te geven dan de aanleg van nog meer nieuwe natuurvriendelijke oevers. Het onderhoud van bestaande oevers heeft vaak netto een groter positief effect op vis dan de aanleg van nog meer natuurvriendelijke oevers.</p> <p>4. Voldoende voedsel voor vis In plaats van de hoge prioritering van nutriëntenbestrijding, pleiten de sportvisserijpartijen voor meer regionale studies naar de</p>	<p>1. We onderschrijven het belang van veilig en bereikbaar water voor recreatief medegebruik, zoals sportvisserij. Hiervoor hebben we aandacht in VBC-verband, in visplannen en ook in de trajecten van 'Stedelijk water in beeld'. Ook onderzoeken we de aandachtspunten en waar verbeteringen nodig zijn.</p> <p>2. Bij ons maaionderhoud hebben we zoveel als mogelijk aandacht voor het voorkomen van schade aan de visstand.</p> <p>3. We onderschrijven dat het onderhoud van natuurvriendelijke oevers erg belangrijk is. Hiervoor hebben we dan ook aandacht, zowel bij bestaande als bij nieuw aan te leggen natuurvriendelijke oevers. Ook hebben we de afgelopen jaren bij sommige eerder aangelegde natuurvriendelijke oevers de inrichting verbeterd. Dit is in lijn met de zienswijze op het onderhoud van de natuurvriendelijke oevers.</p> <p>4. Wij streven naar een robuust en veerkrachtig watersysteem, inclusief de bijbehorende natuur. Hierbij kijken we naar alle verschillende niveaus in de voedselpiramide, dit nemen we mee in</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p>voedselpiramide van algen, waterinsecten en vis. De verwachting van de insprekers is dat dit vaker zal leiden tot maatregelen gericht op herstel van de zwakke schakels in de voedselpiramide. Wat wordt hierover opgenomen in de nota?</p> <p>5. Veilig en gezond water Er is een veelheid aan chemische stoffen in het water in opkomst. Stoffen waarvan de effecten vaak niet goed bekend zijn. In het waterprogramma wil de sportvisserij graag aandacht daarvoor. Verder dringt zij erop aan om bij renovatie of nieuwbouw van gemalen gebruik te maken van visvriendelijke apparaten, conform NEN 8775.</p> <p>6. Green Deal Sportvisserij Loodvrij De onderzoeken die worden uitgevoerd naar het gebruik van loodalternatieven laten gelukkig een positieve trend zien, maar we zijn er nog niet. In het najaar is de evaluatie van de eerste driejaarsperiode, daarna wordt het vervolg uitgestippeld.</p> <p>De sportvisserijpartijen geven graag een toelichting en advies en participeren graag in de totstandkoming van de conceptnota en het Blauw Omgevingsprogramma.</p>	<p>onze onderzoeken. Dergelijke onderzoeken hebben we niet expliciet opgenomen in het voorliggende programma omdat dat niet past bij het detailniveau van de nota.</p> <p>5. We hebben in ons programma zeker aandacht voor nieuwe en opkomende stoffen. Onder andere vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) volgen we de ontwikkelingen via landelijke en provinciale sporen. Wij verwachten in de nabije toekomst een uitbreiding van de lijst met nieuwe stoffen. Vooruitlopend op deze aanpassing bepalen we op basis van onderzoek wat de aanpak zou kunnen zijn en of er een opgave uit volgt. Daarnaast hebben we bij renovatie en nieuwbouw van onze gemalen aandacht voor de visvriendelijkheid ervan zoals bijvoorbeeld op dit moment het geval is bij de renovatie van Gemaal de Wenden.</p> <p>6. We volgen de ontwikkelingen rondom de Green Deal Sportvisserij Loodvrij, waarin de Unie van Waterschappen partner is. Daarnaast geven we hier zelf invulling aan door in de huurovereenkomsten een beperking van loodverlies op te nemen. Ook nemen we deel aan de pilot 'Loodvrij vissen in de Eem', in samenwerking met Sportvisserij Nederland.</p>	
--	---	--

<p>3. C. van den Heuvel – Leusden 23 maart 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p>	<p>Voorstel aanpassing BOP</p>
<p>Mevrouw Van den Heuvel ziet graag meer mogelijkheden voor (jaarrond) recreatief zwemmen in het Valleikanaal (Leusden). Daarnaast verzoekt mevrouw Van den Heuvel het waterschap om de aanleg van enkele recreatieve voorzieningen, zoals steigers en trappetjes, in Leusden ter hoogte van het fietspad Jaagpad.</p>	<p>De wens van mevrouw Van den Heuvel past binnen de ambitie van het waterschap om water, voor zover mogelijk, meer 'beleefbaar' en recreatief te maken. De provincie wijst zwemwater aan en maakt daarbij zorgvuldige afwegingen. Dat het Valleikanaal als zwemwater wordt aangewezen, is zeer onwaarschijnlijk, aangezien er voor zwemwater strenge en specifieke eisen gelden waaraan het Valleikanaal gezien de herkomst van het water niet kan voldoen. Wel wordt nader verkend hoe het recreatief medegebruik van het Valleikanaal kan worden vergroot in combinatie met klimaatadaptieve maatregelen.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

4. H. Huisman – Beemte 29 april 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze) <p>De heer Huisman maakt voorafgaand aan de uitwerking van het BOP bezwaar tegen mogelijke maatregelen op of nabij zijn percelen.</p> <p>De heer Huisman beschrijft zijn ervaring met de planvorming bij overheden. Plannen zijn volgens hem bij aanvang vaag en abstract en lastig te vertalen naar concrete maatregelen op specifieke locaties, maar bieden wel de basis voor maatregelen en projecten die mensen en bedrijven in hun belangen raken. De heer Huisman geeft aan dat het als individuele bewoner of bedrijf moeilijk is om dan nog bezwaar te maken of invloed te kunnen uitoefenen.</p> <p>Het BOP vindt de heer Huisman een voorbeeld van de beschreven planvorming en daarom maakt hij nu al bezwaar. Daarbij geeft hij alvast aan waar zijn percelen liggen en vraagt of hier iets loopt of gaat lopen.</p>	Reactie (inhoudelijk van WSVV) <p>De heer Huisman raakt hier een onderwerp dat het waterschap als signaal meeneemt in zijn participatiebeleid. Inwoners die vroegtijdig geïnformeerd willen worden en willen meepraten over de voortgang van plannen die hen direct raken, is een bekend en herkenbaar fenomeen waar we zo goed als mogelijk invulling aan geven, dit varieert per project en opgave.</p> <p>Op dit moment leidt het niet tot een wijziging van het BOP.</p> <p>We kunnen binnen het waterschap als service vooraf naar de percelen kijken en nagaan of er iets speelt of gaat spelen. Inmiddels is er contact gelegd met de collega's die op dit moment aan het werk zijn met de gebiedsopgaven van het BOP.</p>	Voorstel aanpassing BOP <p>De zienswijze leidt niet tot wijziging van het BOP.</p>

5. LTO Noord Holding B.V. – Zwolle 30 april 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze)	Reactie (inhoudelijk van WSVV)	Voorstel aanpassing BOP
<p>LTO Noord Holding heeft zes kernpunten gedefinieerd:</p> <p>1. De balans tussen veranderingen en betaalbaarheid Gezien de grote veranderingen die op ons afkomen vindt LTO Noord een goede strategische koers belangrijk. Het waterschap zet een goede stap in het zichtbaar maken van de koers. Belangrijke randvoorwaarden voor de agrarische sector zijn de betaalbaarheid en redelijke tarieven.</p> <p>2. De kracht van samenwerking in de praktijk De landbouw is de grootste ruimtegebruiker van het platteland. LTO Noord roept op te blijven inzetten op programma's en projecten waarin samenwerken en praktijkgericht werken centraal staan. Programma's als het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer (DAW) en Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON) moeten blijvend omarmd worden. LTO vraagt om het DAW meer te omarmen en te integreren in het BOP.</p> <p>3. Focus op kerntaken LTO Noord roept op om de kerntaken te allen tijde in het vizier te houden, zoals aandacht voor verantwoord beheer en onderhoud, baggeren, maaien en handhaven. LTO vraagt deze kerntaken prominenter in het BOP te benoemen.</p> <p>4. Natuurinclusieve landbouw, weg van de transitie Graag wil LTO Noord proactief meedenken over oplossingen voor ontwikkelingen in de agrarische sector. LTO vraagt of het waterschap meer kan aansluiten bij bestaande initiatieven in plaats van overal een eigen programma voor op te bouwen. De overgang naar een natuurinclusieve landbouw en de landbouwtransitie zijn langdurige processen. Deze vragen om maatwerk op ieder agrarisch bedrijf en een toekomstbestendig verdienmodel is belangrijk. Dit vraagt van overheden perspectief en vertrouwen voor langere perioden.</p> <p>5. Voldoende focus op alle functies Er is veel aandacht voor het landelijk gebied. In het BOP wordt volgens LTO Noord weinig inzicht gegeven in de wijze waarop het waterschap omgaat met de opgaven op het gebied van woningbouw, energietransitie en infrastructuur.</p>	<p>1. Wij onderschrijven de balans tussen verandering en betaalbaarheid. We zijn van mening dat de uitvoering van onze taken betaalbaar moet zijn en blijven. De voorgestelde plannen uit het BOP passen in de huidige meerjarenraming. Jaarlijks houden we in de begrotingscyclus de planning en meerjarenraming tegen het licht, passend binnen de gestelde bestuurlijke kaders.</p> <p>2. We onderschrijven net als LTO bestaande programma's als het DAW en ZON, waarin samenwerken en praktijkgericht werken centraal staan. De DAW-impuls met de Gebiedsopgave Agrarisch Waterbeheer (GAW) en het uitvoeringsprogramma als proces om in de regio tot uitvoering en concrete afspraken te komen, vormen een grote uitdaging, waar LTO Noord als initiatiefnemer van het DAW voor staat. Het waterschap ondersteunt waar dit kan en gevraagd wordt. Met de bestuurlijke ondertekening van het uitvoeringsprogramma leggen wij ons langjarig daarop vast.</p> <p>3. In het Blauw Omgevingsprogramma hebben we een groot deel van de ontwikkelingen benoemd. Natuurlijk blijven we aandacht houden voor onze kerntaken. Wel zullen we onze kerntaken steeds meer verbinden aan de grote maatschappelijke opgaven die we in en met de omgeving hebben. Dat hebben we in het BOP aandacht gegeven.</p> <p>4. Fijn dat LTO wil meedenken over oplossingen voor ontwikkelingen in de agrarische sector. We sluiten graag aan bij al lopende initiatieven en gaan graag in gesprek om deze uit te breiden in plaats van eigen programma's op te bouwen. Daarom bestendigen wij als waterschap via het DAW en Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) de samenwerking met LTO en agrarische collectieven in de periode 2022-2027. We willen deze initiatieven ondersteunen met samenwerkingsprojecten, technische innovaties en investeringen via stimuleringsregelingen. Daarbij haken we vooral aan bij de bestaande programma's van partners (zoals Agrifood van de provincie Gelderland) en het nieuwe Gemeenschappelijk Landschapsbeleid met de ecoregelingen en ANLb.</p> <p>5. De woningbouwopgaven hebben we in verschillende sleutelgebieden genoemd, zoals bij de verstedelijkingsopgave van Amersfoort en in de Foodvalley. We zijn hierbij altijd adviseur en plantoetsers. Maar we onderzoeken en kijken ook verder of we in deze opgaven daadwerkelijk partner kunnen zijn door vroegtijdig mee te doen en mee te beslissen. Dit verschilt per opgave. Ook in de opgave van de Regionale Energiestrategie (RES) zijn wij partner.</p>	<p>Pag. 113 – paragraaf 6.2 Zinsnede in BOP-doel Verbonden water aanpassen: <i>'Wij leveren een actieve bijdrage aan de transitie naar circulaire landbouw en ondersteunen de agrarische sector, mede binnen het DAW, bij de invulling van maatschappelijke doelen zoals klimaat, biodiversiteit en waterkwaliteit.'</i></p>

<p>6. Energietransitie</p> <p>LTO Noord is voorstander van duurzame energie en vindt dat bij de ruimtelijke invulling een zorgvuldige kosten-batenanalyse moet worden gemaakt. Ze geeft in haar zienswijze aan dat zon op landbouwgrond onnodig is. Alle grote opgaven hebben een ruimteclaim, ook extensivering van de landbouw.</p> <p>Tot slot wil LTO Noord graag een bestuurlijk gesprek over de invulling van het programma nadat dit is vastgesteld.</p>	<p>6. We begrijpen dat LTO geen voorstander is van zon op landbouwgrond en dat ook de extensivering van de landbouw ruimte vraagt. Wij onderschrijven de Gelderse zonneladder en geven ook de voorkeur aan zonnepanelen op daken. Daarnaast is het van belang dat bij de realisatie van projecten met een groot ruimtebeslag, zoals de grootschalige opwekking van zonne- en windenergie op land, altijd gezocht wordt naar een combinatie van functies. Daarmee kunnen meervoudige doelen gerealiseerd worden, zoals het vasthouden en schoonhouden van water en het vergroten van de biodiversiteit. Dit brengen we ook in bij de advisering over de ruimtelijke inpassing van zonnevelden en in onze deelname aan het participatieproces van de RES.</p> <p>Na goedkeuring van het programma plannen we een bestuurlijk overleg in.</p>	
---	--	--

6. Sportvisserij Oost-Nederland en Sportvisserij MidWest Nederland 30 april 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze)	Reactie (inhoudelijk van WSVV)	Voorstel aanpassing BOP
<p>2.3 Status en totstandkoming van het BOP Sportvisserij Oost-Nederland en Sportvisserij Midwest Nederland spreken hun complimenten uit over de samenwerking in onder andere VBC-verband en de betrokkenheid bij de opstelling van het BOP.</p> <p>3.1 We werken aan een waardevolle leefomgeving De sportvisserij mist in het BOP, zoals eerder gezegd en geschreven, het recreatief medegebruik als maatschappelijk thema van water.</p> <p>3.2.1 Bijdragen aan een klimaatbestendige leefomgeving Onder het kopje 'Stedelijk gebied' staat de volgende opsomming: '<i>Hier is de uitdaging om samen met medeoverheden, inwoners en bedrijven te komen tot een klimaatbestendige inrichting en een gezonde leefomgeving.</i>' Hierin worden de maatschappelijke organisaties, zoals de georganiseerde sportvisserij, gemist. Ook deze partijen kunnen een bijdrage leveren. De sportvisserij stelt voor maatschappelijke organisaties in de opsomming op te nemen.</p> <p>3.4 Gebiedsprogramma's De insprekers denken graag mee over blauwe sleutelgebieden en geven aan over financiële middelen te beschikken om bepaalde zaken te realiseren.</p> <p>4.1.2 Ontwikkelingen In zijn algemeenheid missen Sportvisserij Oost-Nederland en Sportvisserij Midwest Nederland de ontwikkeling van recreatie-inclusief ontwikkelen naast waterinclusief ontwikkelen. Ze stellen voor ook recreatie-inclusief op te nemen. Ook wordt in het BOP het recreatief medegebruik als maatschappelijk thema van water gemist. De sportvisserij verzoekt om dit toe te voegen.</p> <p>4.1.4 Gebiedsdoelen Eemland De sportvisserij verzoekt om de belangen van visrechthebbenden bij KRW-maatregelen mee te wegen.</p> <p>4.2.2 Ontwikkelingen Zie de zienswijze op recreatie-inclusief bij 4.1.2.</p>	<p>2.3 Hartelijk dank.</p> <p>3.1 We onderschrijven het belang van het recreatief medegebruik van water en zien dit als onderdeel van de waardevolle leefomgeving.</p> <p>3.2.1 In de opsomming onder 'Stedelijk gebied' nemen we maatschappelijke organisaties op. We passen de tekst hierop aan.</p> <p>3.4 Dank voor het aanbod.</p> <p>4.1.2 Onder waterinclusief verstaan we ook recreatie en bijvoorbeeld beleving en bewustwording.</p> <p>4.1.4 Op plekken waar we KRW-maatregelen uitvoeren en waar ook visrechten van belang zijn, zullen we de sportvisserij zeker daarbij betrekken en haar visie op natuurvriendelijke oevers meenemen.</p> <p>4.2.2 Zie de reactie bij 4.1.2.</p>	<p>Pag. 20 – paragraaf 3.1 Toevoeging '<i>... die ons beheergebied ecologisch verantwoord en economisch vitaler, gezonder, duurzamer recreatief aantreklijker en mooier maken ...</i>'</p> <p>Pag. 23 – paragraaf 3.2.1 '<i>... medeoverheden, maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven ...</i>'</p>

<p>4.3.2 Ontwikkelingen De sportvisserij vraagt aandacht voor de waterkwaliteit, beleving en bereikbaarheid van de randmeren. Ze heeft hier ook een belang.</p> <p>4.3.3 Gebiedsopgave (pagina 69) De sportvisserij biedt aan om mee te denken over de balans tussen recreatie en waterkwaliteit.</p> <p>4.3.3 Gebiedsopgave (pagina 71) De sportvisserij wil graag betrokken worden bij het gebiedsproces Hoenwaard.</p> <p>4.3.4 Gebiedsdoelen (pagina 75) De sportvisserij denkt graag mee over verbetering van het watersysteem en natuurwaarden in de Veluwezone.</p> <p>4.3.4 Gebiedsdoelen (pag. 79) De sportvisserij ziet kansen voor en heeft wensen over de dijken langs de IJssel. Ze wil graag meedenken bij de planvorming.</p> <p>4.4.1. Kracht en kwetsbaarheid van het gebied De sportvisserij geeft aan dat de aanpak in de visstandbeheercommissie met betrekking tot de effecten van de IJssel op de wateringen een mooi voorbeeld is van de goede samenwerking.</p> <p>4.4.2 Ontwikkelingen De insprekers doen een tekstvoorstel en vragen om 'waardevol waterrijk landschap' te wijzigen in 'waardevol recreatie vol waterrijk landschap'.</p> <p>De sportvisserij vraagt om de toegevoegde waarde van de sportvisserij binnen de recreatie te benoemen.</p> <p>4.4.3 Gebiedsopgave Sportvisserij Oost-Nederland en Midwest Nederland benoemen het belang van de Zuidelijke IJsselvallei voor de sportvisserij, specifiek de samenwerking met betrekking tot de Voorsterbeek. Daarnaast merken ze op dat de zwemwateren Cortenoever, Bussloo en Kievitsveld ook viswateren zijn.</p> <p>De sportvisserij verzoekt om bij een nieuwe toetsronde van de primaire keringen samen te kijken of er meekoppelkansen zijn. Ze vraagt specifiek aandacht voor de bereikbaarheid van de IJssel.</p>	<p>4.3.2 Klopt, de sportvisserij is een van de partijen die we bedoelen met de maatschappelijke partners waarmee we deze problematiek willen onderzoeken.</p> <p>4.3.3 (pagina 69) Dank voor het aanbod.</p> <p>4.3.3 (pagina 71) Dank voor het aanbod, dit hebben wij inmiddels doorgegeven aan onze betrokken collega's.</p> <p>4.3.4 Dank voor het aanbod.</p> <p>4.3.4 Dank voor het aanbod.</p> <p>4.4.1. Deze goede samenwerking onderschrijven wij.</p> <p>4.4.2 De tekstuele wijziging nemen we in licht aangepaste vorm over in het BOP.</p> <p>We onderschrijven de toegevoegde waarde van de sportvisserij binnen de recreatie. Toch voegen we dit niet toe, aangezien dit tekstueel niet geheel past binnen het abstractieniveau op deze locatie in het BOP.</p> <p>4.4.3 We onderschrijven dat de genoemde wateren naast zwemwater ook geliefd sportviswater zijn. We hebben de zwemwateren hier genoemd vanuit de zwemwaterrichtlijn.</p> <p>Dank voor het aanbod om bij een nieuwe toetsronde mee te kijken en we onderschrijven dat er kansen en wensen liggen voor de bereikbaarheid van de IJssel.</p>	<p>Pag. 85 – paragraaf 4.4.2 'waardevol waterrijk landschap' wijzigen in '<i>waardevol waterrijk landschap vol recreatiemogelijkheden</i>'.</p>
---	--	---

<p>4.4.4 Gebiedsdoelen De sportvisserij ondersteunt de inzet op bewustwording en waterbeleving. Ze organiseert zelf ook vislessen op basisscholen. Wellicht is het mogelijk om samen te werken.</p> <p>5.6 Uitnodigen en uitgenodigd worden De sportvisserij onderschrijft de prettige samenwerking, met name in de VBC. Een verbeterslag is mogelijk door elkaar beter erbij te betrekken wanneer er iets speelt.</p>	<p>4.4.4 We vinden het interessant om deze samenwerking gezamenlijk te onderzoeken; we hebben dit in het verleden al eens besproken. Helaas hebben we hieraan door een beperkte capaciteit nog geen invulling kunnen geven.</p> <p>5.6 We zullen proberen dit verder te verbeteren.</p>	
--	---	--

7. LTO Noord – afdeling Randmeerkust – Oosterwolde 3 mei 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze)	Reactie (inhoudelijk van WSVV)	Voorstel aanpassing BOP
<p>We hebben te maken met grote opgaven in het buitengebied, dit staat ook centraal in het ontwerp-BOP. Een belangrijke voorwaarde voor de agrarische sector is volgens LTO Noord dat de uitvoering van het BOP haalbaar en betaalbaar blijft.</p> <p>De agrarische sector is de grootste ruimtegebruiker op het platteland, waardoor de sector meer bij de plannen betrokken wil worden. LTO Noord mist dat nu.</p> <p>LTO Noord – afdeling Randmeerkust merkt op dat het DAW niet in de visie terugkomt. Ze hoopt dat het waterschap het DAW ondersteunt.</p> <p>Voor LTO Noord – afdeling Randmeerkust is het belangrijk dat het waterschap de focus blijft houden op goed waterbeheer, dit mag niet ondersneeuwen.</p> <p>Door de landbouwtransitie verandert er veel in de sector – hiervoor is grondgebondenheid een must. Daarom is de wens dat het waterschap de focus blijft houden op een goede waterhuishouding.</p> <p>Aan de Randmeerkust wordt veel aan weidevogelbeheer gedaan. Een project als in natuurgebied Bloemkampen geeft LTO Noord het signaal dat dit funest is voor de weidevogelstand.</p> <p>LTO Noord – afdeling Randmeerkust is voorstander van duurzame energie. Zij vindt het echter onacceptabel en ongewenst dat landbouwgrond wordt gebruikt voor zonnevelden.</p> <p>LTO Noord – afdeling Randmeerkust gaat graag in gesprek om ook voor de agrarische sector toekomstig beleid vast te stellen.</p>	<p>De uitvoering van de doelen en maatregelen uit het BOP passen in de huidige meerjarenraming. We houden jaarlijks in de begrotingscyclus de voortgang tegen het licht en houden daarbij aandacht voor de haalbaarheid en betaalbaarheid van de plannen. Deze moeten altijd passen binnen de bestuurlijke financiële kaders.</p> <p>We gaan graag in gesprek en willen LTO Noord graag betrekken bij de uitwerking van de plannen voor de duurzame ontwikkeling van het gebied.</p> <p>We werken samen met LTO Noord en de lokale LTO-afdelingen aan de uitvoering van de goede DAW-maatregelen. In de DAW-impuls staan GAW-maatregelen (Gebiedsopgave Agrarisch Waterbeheer), die we vastleggen in een uitvoeringsprogramma. We ondersteunen het DAW dus wel degelijk en nemen het aanvullend op in een van de BOP-doelen.</p> <p>In het BOP hebben we een groot deel van de ontwikkelingen benoemd. Natuurlijk blijven we aandacht houden voor onze kerntaken en voor een goede waterhuishouding. Wel zullen we onze kerntaken meer en meer verbinden aan de grote maatschappelijke opgaven die we in en met de omgeving hebben. Dat hebben we in het BOP aandacht gegeven.</p> <p>We zijn als partner en vergunningverlener betrokken bij het project in Bloemkampen, waarin door Natuurmonumenten de provinciale natuurdoelen worden gerealiseerd.</p> <p>We onderschrijven het belang van de duurzame opwekking van energie en de Gelderse zonneladder en geven de voorkeur aan zonnepanelen op daken. We vinden het van belang dat bij de realisatie van projecten met een groot ruimtebeslag, zoals de grootschalige opwekking van zonne- en windenergie op land, altijd gezocht wordt naar een combinatie van functies. Daarmee kunnen meervoudige doelen gerealiseerd worden, zoals het vasthouden en schoonhouden van water en het vergroten van de biodiversiteit. Dit brengen we ook in bij de advisering over de ruimtelijke inpassing van zonnevelden en bij onze deelname aan het participatieproces van de Regionale Energiestrategie (RES).</p> <p>Een gesprek met LTO Noord – afdeling Randmeerkust over de zienswijze heeft inmiddels plaatsgevonden.</p>	<p>Pag. 113 – paragraaf 6.2 Zinsnede in BOP-doel Verbonden water aanpassen: <i>‘Wij leveren een actieve bijdrage aan de transitie naar circulaire landbouw en ondersteunen de agrarische sector, mede binnen het DAW, bij de invulling van maatschappelijke doelen zoals klimaat, biodiversiteit en waterkwaliteit.’</i></p>

<p>8. BWV De Eem Baarnse Watersportvereniging, Roeivereniging Hemus, Stichting Huis van de Watersport – Amersfoort 3 mei 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p>	<p>Voorstel Aanpassing BOP</p>
<p>Gezamenlijk reageren de Baarnse Watersportvereniging De Eem, de Amersfoortse Roeivereniging Hemus en de Stichting Huis van de Watersport op het ontwerp-BOP. Met elkaar streven de insprekers naar een meer natuurlijk ingerichte Eem. De Eem heeft harde oevers, veelal uitgevoerd met stalen damwanden. Deze passen niet bij de KRW-functie en zijn ook gevaarlijk voor mens en dier. De damwanden weerkaatsen de golven die snelvarende motorboten veroorzaken, waardoor roeiers omslaan. Eenmaal te water kunnen de roeiers door de stalen damwanden moeilijk op de kant klimmen. Ook dieren kunnen hierdoor niet uit het water komen en verdrinken regelmatig.</p> <p>De watersportpartijen wijzen erop dat algemene doelen (op het gebied van waterkwaliteit, biodiversiteit, klimaat en leefomgeving) die in het BOP genoemd zijn, niet worden vertaald naar concrete doelen voor De Eem.</p> <p>De partijen roepen op om de samenwerking te zoeken met provincie en gemeenten om langs de Eem een meer natuurlijke inrichting te realiseren overeenkomstig de doelen van het waterschap.</p> <p>De watersportpartijen leggen het waterschap zes vragen en ideeën voor:</p> <p>1. Wil het waterschap ook natuurvriendelijke oevers?</p> <p>2. Passen damwanden bij de KRW-functie?</p> <p>3. Wat kan het waterschap doen om meer natuurvriendelijke oevers te realiseren?</p>	<p>De Eem is vanuit haar oorsprong ingericht voor de beroepsvaart. We zien een toename van recreatief gebruik van de Eem en een afname van de beroepsvaart. Desondanks is de inrichting hier niet op aangepast.</p> <p>De provincie Utrecht is de beheerder van de Eem.</p> <p>In het BOP zijn de KRW-doelen van de Eem opgenomen in bijlage 2. Ten behoeve van de KRW zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.</p> <p>We onderkennen de problematiek van de gezamenlijke watersportpartijen en hebben die ook al herhaaldelijk onder de aandacht van de provincie gebracht. Het is onze wens om te komen tot een nieuwe gezamenlijke beheervisie van de Eem.</p> <p>1. In de Eem zijn in het verleden natuurvriendelijke oevers aangelegd om de KRW-doelen te realiseren. Voor de planperiode van het BOP zijn geen aanvullende natuurvriendelijke oevers of andere KRW maatregelen gepland.</p> <p>2. Ja, bij de vaststelling van de KRW-doelen is, conform de afleidingsmethodiek, rekening gehouden met de vaarwegfunctie van de Eem.</p> <p>3. We agenderen bij de provincie als beheerder het belang en de gezamenlijke opstelling van een nieuwe beheervisie voor de Eem. Hierin kan een goede belangenafweging gemaakt worden.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p>4. Is het waterschap bereid om in het BOP doelstellingen voor de herinrichting op te nemen om de biodiversiteit te bevorderen en de gezondheid en veiligheid op en langs de Eem te verbeteren?</p> <p>5. Damwanden kunnen dieper de bodem in of afgezaagd worden zonder dat het ten koste gaat van de vaarwegfunctie. Is het waterschap het daarmee eens?</p> <p>6. Het waterschap moet een actievere rol vervullen.</p>	<p>4. Ja, we onderschrijven dit zeker en hebben hieraan invulling gegeven via de KRW-doelstellingen (bijlage 2 van het BOP).</p> <p>5. Aanpassing van de damwanden zou een uitkomst kunnen zijn van de nog op te stellen visie. Daarbij moet rekening worden gehouden met alle betrokken belangen, zoals het voorkomen van afkalving van de oevers en het behouden van de benodigde waterdiepte.</p> <p>6. We dringen er herhaaldelijk op aan om zo spoedig mogelijk te beginnen met de opstelling van de genoemde beheervisie om een oplossing te vinden voor de door de insprekers beschreven problematiek.</p>	
---	---	--

<p>9. Stichting Natuurlijk Amersfoort 3 mei 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p>	<p>Voorstel aanpassing BOP</p>
<p>Stichting Natuurlijk Amersfoort beoogt via verschillende manieren de verbetering van de groenblauwe inrichting van Amersfoort.</p> <p>De stichting gaat in op de afnemende leefbaarheid in en rondom Amersfoort door de afname van groen en natuur en onderstreept de tegenstelling van stedelijke druk en veranderend klimaat. Haar zienswijze richt zich op de biodiversiteit van het gebied Eemland, met name van de kern Amersfoort, en op het thema waterbewustzijn.</p> <p>Stichting Natuurlijk Amersfoort formuleert zes aandachtspunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De stedelijke groei van Amersfoort en omgeving is enorm. Stichting Natuurlijk Amersfoort benadrukt dat niet agrarische, maar stedelijke groei als belangrijkste functie opgenomen dient te worden in het BOP (4.1.1, pagina 32). 2. Stichting Natuurlijk Amersfoort ziet de trend van stedelijke groei. Die leidt tot minder groen en maakt dat er ook druk op blauw en de noodzakelijke waterberging komt te liggen. In het BOP mag meer nadruk komen op voldoende waterberging in stedelijk gebied. 3. Het is voor de stichting essentieel dat de huidige trend van meer verstening en minder groen in en rond Amersfoort gekeerd wordt. Zij vraagt hiervoor aandacht bij alle partners. 4. Stichting Natuurlijk Amersfoort ziet waterbewustzijn impliciet terugkomen als nevendoeel bij projecten, maar ziet het liever expliciet terugkomen als hoofdthema, zodat daarop bestuurlijk bijgestuurd kan worden. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paragraaf 4.1.1 beschrijft de kracht, kwaliteit en waarden van het gebied. Paragraaf 4.1.2 gaat over de ontwikkelingen, hierin is stedelijke groei nadrukkelijk als belangrijke functie opgenomen. Daarom is dit ook in paragraaf 4.1.3 als een van onze blauwe sleutelgebieden omschreven. 2. Ook het waterschap ziet de trend van meer verstedelijking en toenemende druk op natuur en biodiversiteit. Amersfoort en omgeving groeien hard en dat heeft soms gevolgen voor de leefbaarheid en het natuurlijke systeem. We zijn onder andere betrokken bij de watervisie van Amersfoort, het team Water en klimaat van de gemeente en het ontwikkelbeeld van Regio Amersfoort, waarin we het belang van waterinclusiviteit, en daarbij voldoende waterberging, inbrengen en meenemen. Het waterschap onderschrijft het belang van waterinclusiviteit, dat is geïntroduceerd in onze BOVI en verder uitgewerkt in de waterschapsdoelen in het BOP. 3. We hebben zeker aandacht voor de trend die de stichting schetst en via onder andere de bovengenoemde trajecten en de uitwerking van het Regionaal Adaptatieplan (RAP) nemen we hier gezamenlijk maatregelen voor. 4. Waterbewustzijn is voor het waterschap een onderwerp dat terug moet komen in alle facetten van ruimtelijke ontwikkelingen en dat we zien als een belangrijk onderdeel van het nieuwe waterdenken. Het BOP gaat meer over onze ambities en taken. We zien waterbewustzijn meer als middel om onze inwoners te betrekken bij het waterbeheer, daarom nemen we dit niet op in het BOP. In juli heeft het algemeen bestuur de communicatiestrategie vastgesteld. Een van de doelen is vergroting van het waterbewustzijn. 	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p>5. Stichting Natuurlijk Amersfoort verneemt dat het watereducatietraject in het onderwijs tot stilstand is gekomen en vindt het jammer dat daar weinig aandacht voor is vanuit het waterschap. De stichting stelt voor om samen met het drinkwaterbedrijf en gemeenten daarin een initiatief te nemen met de stichting zelf als aanjager.</p>	<p>5. Ten aanzien van watereducatie spant het waterschap zich onverminderd in, zodat jonge watermanagers de kans krijgen om het vak goed te leren kennen. Naast het inrichten van lespakketten en het geven van gastlessen op scholen in het basis- en voortgezet onderwijs, draagt het waterschap bij aan de bevordering van waterbewustzijn bij de jeugd door fysieke projecten te ondersteunen, zoals groenblauwe schoolpleinen. Ook ondersteunen wij via het Blauw Deltalentenfonds actief jonge talentvolle mensen die positief kiezen voor een watergerelateerde opleiding bij Hogeschool Van Hall Larenstein of de Wageningen Universiteit.</p>	
--	--	--

10. Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten 3 mei 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze)	Reactie (inhoudelijk van WSVV)	Voorstel Aanpassing BOP
<p>Stichting voor Natuur en Milieubescherming Putten vraagt aandacht voor de nadere uitwerking van '4.3.4 Gebiedsdoelen in Noord-Veluwe' en doet voorstellen om kansen voor de Volenbeek, Groevenbeek en Schoonderbeek te benutten. De stichting doet een tekstvoorstel om 'een cultuurhistorische zone' te betrekken in de omschrijving van het gebiedsdoel:</p> <p><i>'Kansen benutten voor verbeteren watersysteem en versterken natuurwaarde in de cultuurhistorisch interessante zone Veluwe-Wolderwijd-Nuldernauw tussen Ermelo en Putten.'</i></p> <p>De stichting vervolgt met drie aandachtspunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De stichting mist steun van het waterschap voor de ondergang van sprengbeken in Putten en ziet graag meer betrokkenheid van het waterschap. Ze noemt als voorbeeld dat de Volenbeek weleens schoongemaakt mag worden. 2. De stichting verzoekt om een leggerwijziging, waarbij het waterschap weer beheerder wordt van de sprengbeken rondom Putten. 3. De stichting geeft aan dat er in opdracht van gemeente en waterschap een onderzoek loopt naar de invloed van het Bosbad op grondwater. De stichting wenst de resultaten hiervan te ontvangen. 	<p>Het waterschap staat achter het behoud van de sprengbeken. Ze zijn een belangrijk onderdeel van de identiteit van het gebied en zijn van grote cultuurhistorische waarde. We onderschrijven dat in dit gebied cultuurhistorische waarden voorkomen. In ons beheergebied zijn echter andere zones die cultuurhistorisch gezien interessanter zijn. Daarom nemen we het tekstvoorstel niet over.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het waterschap zoekt naar de goede balans tussen hydrologisch belang, beheer, ecologie en kosten. In 2017 heeft een heroverweging van de beken plaatsgevonden en daaruit is gebleken dat de Volenbeek en andere beken onvoldoende kwaliteit hebben om ze natuurwater te laten zijn. Hiermee is er geen aanleiding om de Volenbeek a-water te laten zijn. Hier is destijds de legger op aangepast. Door de afwaardering van het a-water onderhoudt het waterschap de beek niet meer zelf. 2. Verzoeken tot leggerwijziging worden niet via de zienswijzen van het waterbeheerprogramma aangekaart. De heroverweging heeft in 2017 plaatsgevonden, we zien vanuit het BOP geen aanleiding dit nu te herzien. 3. De uitkomsten van de studie naar het Bosbad, waar de stichting ook bij betrokken is, zullen we delen met de stichting. 	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

11.KNNV Epe – Heerde 3 mei 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze)	Reactie (inhoudelijk van WSVV)	Voorstel aanpassing BOP
<p>Beheer en onderhoud komen volgens de KNNV Epe-Heerde (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging) te weinig aan bod in het BOP. Inrichting is de eerste stap, en daarop afgestemd beheer en onderhoud zijn nodig om de gewenste doelen te halen en te behouden.</p> <p>De KNNV adviseert om bij projecten meer regionale afdelingen van natuurorganisaties te betrekken.</p> <p>Veel actiepunten in het BOP zijn algemeen geformuleerd waardoor er te weinig op getoetst kan worden.</p> <p>Gebiedsopgave IJsselvallei en 'Sleutelgebieden IJsselvallei'</p> <p>De KNNV vraagt meer aandacht voor de karakteristieke stroomminnende flora en fauna van de sprengen en beken op de oostflank van de Veluwe. Hier treedt een spanning op met klimaatmantels en het vasthouden van water. Een goed voorbeeld van het vasthouden van water zijn de vijvers aan de Oranjeweg ten westen van Emst.</p> <p>BOP-doelen</p> <p>De KNNV roept het waterschap op om meer informatie vrij te geven op bijvoorbeeld de website, bijvoorbeeld over de waterkwaliteit en verzamelde data.</p> <p>De KNNV vraagt: Bagger zal worden gebruikt voor hoogwaardige doeleinden. Waaraan denkt het waterschap dan?</p> <p>Watersystemen</p> <p>Waarom kennen we met het BOP een zesjarige toetsingsronde. Is vier jaar niet logischer?</p> <p>Vier gemalen worden energieneutraal gemaakt. Hoe verhoudt zich dat tot een energieneutraal waterschap in 2050? Gestreefd wordt naar 5 procent minder energie en CO₂-uitstoot bij onderhoud. Dit lijkt weinig.</p>	<p>Beheer en onderhoud zitten in ons systeem verweven en zijn onlosmakelijk verbonden met onze opgaven en doelen. We zijn het eens met de stelling dat onderhoud cruciaal is om de doelen te halen en te behouden.</p> <p>We maken zoveel mogelijk gebruik van lokale kennis en kunde bij de uitvoering van onze projecten. Per project maken we de gebiedspecifieke afweging hoe we daar invulling aan geven.</p> <p>We hebben bewust gekozen voor een algemenere doelbeschrijving om flexibel en adaptief te kunnen zijn en te kunnen anticiperen op veranderingen in onze omgeving.</p> <p>Gebiedsopgave IJsselvallei en 'Sleutelgebieden IJsselvallei'</p> <p>De oostflank van de Veluwe is een van onze blauwe sleutelgebieden. Hier houden we niet alleen het water meer vast, maar hebben we ook aandacht voor de karakteristieke natuurwaarden die de beken en sprengen hier hebben.</p> <p>BOP-doelen</p> <p>We stellen zoveel mogelijk data open voor derden. Dit zullen we de komende jaren meer en meer doen via ons programma 'Digitale transformatie'.</p> <p>Bagger wordt onder andere gebruikt op aanliggende percelen en waar mogelijk bij andere doelen.</p> <p>Watersystemen</p> <p>De basis van de zesjaarlijkse cyclus ligt in de KRW. De roulatie naar de gebieden passen we ook toe in ons meetnet. Een volledige vierjaarlijkse meetronde is niet noodzakelijk.</p> <p>Energie-neutraal is het doel dat we onszelf gesteld hebben voor 2050. Daarbij gaat het om de balans tussen verbruiken en opwekken als waterschap in zijn geheel. We houden daarna niet op met verduurzamen totdat we energieneutraal zijn. Echter, de doelen hebben we zoveel als mogelijk realistisch gesteld voor de planperiode.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p>Het uitgangspunt voor nieuwbouw op ongewenste locaties voor gemeenten lijkt te ontbreken, denk aan bouwen in beekdalen. Ook het uitgangspunt voor grondwaterneutraal bouwen bij nieuwbouw ontbreekt.</p> <p>De KNNV vraagt aandacht voor de toename van teelten in de Groene ontwikkelingszone, waarbij veel grondwater en bestrijdingsmiddelen worden gebruikt. Deze ontwikkeling zou moeten stoppen of nog beter, afgebouwd moeten worden. Onder andere door geen vergunning meer te verlenen voor grondwater- en oppervlaktewateronttrekkingen.</p> <p>Wonen en zuiveren Veel maatregelen zijn genoemd zonder enige kwantificering of nadere specificatie.</p> <p>In het BOP is de kans benoemd om gezuiverd water in te zetten voor de aanvulling van zoet water. De KNNV onderschrijft dit idee. Ze raadt wel aan bij bijvoorbeeld de infiltratie van afvalwater in het Veluwemassief te letten op microverontreinigingen, bestrijdingsmiddelen, macro-ionen en dergelijke. Het te infiltreren water moet de samenstelling van het natuurlijke water goed benaderen.</p>	<p>We volgen het waterprincipe van de BOVI2050: water is het ordenend principe zowel boven als onder de grond. Dit passen we toe in de ruimtelijke processen van de gemeenten waarbij we betrokken zijn. De genoemde uitgangspunten, onder andere in relatie tot grondwaterneutraal bouwen, zijn genoemd in de uitgangspuntennotitie voor het watertoetsproces. Dergelijke uitgangspunten nemen we mee in het werkproces en zijn ook geborgd in de verordening.</p> <p>We herkennen de beschreven trend en ook het belang om die te stoppen. Dit heeft de bestuurlijke aandacht bij waterschap, gemeente en provincie. Op dit moment laat huidige wetgeving nog veel ruimte en is er een beperkt juridisch handelingsperspectief.</p> <p>Wonen en zuiveren Dit is correct. We hebben het BOP geformuleerd op hoofdlijnen om adaptief te kunnen zijn, concretisering vindt plaats via de uitvoeringsagenda's.</p> <p>We onderschrijven de genoemde aandachtspunten. In de planperiode gaat het om eerste verkenningen hiermee, daarin nemen we deze aandachtspunten mee.</p>	
--	---	--

12. Bekenstichting 3 mei 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze)	Reactie (inhoudelijk van WSVV)	Voorstel aanpassing BOP
<p><u>A: Vooraf</u> De Bekenstichting spreekt haar waardering uit voor het voorliggende BOP. Ze vond het lastig om het juiste ontwerp-BOP te vinden.</p> <p>Algemene reactie De Bekenstichting begrijpt de worsteling van het waterschap in het huidige bewegende krachtenveld van maatschappelijke sectoren en medeoverheden, maar had graag een concreter BOP gezien. Het ontwerp-BOP vindt zij niet SMART en concreet genoeg om resultaatsverplichting te kunnen toetsen. De Bekenstichting legt de relatie met resultaatsverplichting vanuit regelgeving als de Omgevingswet, het KRW en N2000. Het BOP maakt het onder andere door de opbouw lastig na te gaan waar, wanneer en waarmee het waterschap bepaalde doelen denkt te realiseren. Evenmin is duidelijk wanneer het waterschap welke instrumenten – wettelijk/juridisch of financieel – waarbij gaat inzetten, zeker met het oog op de Omgevingswet. Ook mist de stichting prioritering.</p> <p>De status van de aanduiding in de bijlagen (vanaf pagina 121) en de themakaarten Natuur en Overige wateren vindt zij in dit opzicht niet helder.</p> <p>De Bekenstichting stelt voor om de komende planperiode twee beekdalsystemen klimaatproof en hydrologisch toekomstbestendig te realiseren, om van te leren en meer concreetheid aan te brengen.</p> <p><u>B: Reacties per hoofdstuk of paragraaf</u></p> <p>3.1/3.2 Citaat paragraaf 3.1, pagina 20: <i>'Waterschap Vallei en Veluwe zet zich daar vanuit het waterbeheer actief voor in en draagt bij aan een waardevolle leefomgeving.'</i> De Bekenstichting verstaat onder 'waardevolle leefomgeving' ook het behouden en versterken van cultuurhistorische waarden. Ze acht vermelding hiervan in het BOP zeer gewenst.</p>	<p>Bedankt voor de waardering. Het is vervelend dat de Bekenstichting moeite heeft gehad om het juiste ontwerp-BOP te vinden. We hebben via een persoonlijke mailing ons best gedaan onze gebiedspartners tijdig te informeren.</p> <p>Algemene reactie Het waterschap heeft ervoor gekozen om gebiedsgericht en op hoofdlijnen het ontwerp-BOP te formuleren om hiermee adaptief te kunnen zijn in de veranderende wereld van nu. We zijn bijvoorbeeld nog in gesprek over het stikstofprogramma. De uitwerking van het BOP vindt de komende jaren plaats, hierbij betrekken we gebiedspartijen en inwoners. Door te werken met de blauwe sleutelgebieden hebben we aangegeven waar we de komende jaren onze aandacht op richten; dit kan gezien worden als prioritering. Verder hebben we vier stroomgebieden als prioritair aangemerkt, de Grift is daar één van.</p> <p>De bijlagen en de kaarten zijn een informatief onderdeel van het BOP. Via de website van het BOP (www.bovi2050.nl/BOP) is in te zoomen op deze achtergrondinformatie en de kaartbeelden hiervan.</p> <p>Het beekherstelprogramma is afgerond. Wel blijven we investeren in het bekensysteem waar dit nodig is en in kansen om de beken in samenhang met de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Van de in de blauwe sleutelgebieden liggende beeksystemen bekijken we samen met de provincie welke gebiedsopgaven hier liggen en van welke opgaven de beken en sprengen onderdeel zijn. Het klimaatproof en toekomstbestendig maken van de beekdalsystemen hoort hierbij. We nodigen de Bekenstichting van harte uit om hierover mee te praten.</p> <p>3.1/3.2 Conform het algemeen maatschappelijk doel van de Omgevingswet (art. 1.3) heeft de waardevolle leefomgeving betrekking op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en alles wat zich daarin bevindt, dus ook de waarden van het gebied, waaronder cultuurhistorische waarden. Dit zegt voldoende en behoeft geen extra aanpassing.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p>IV Gebiedsprogramma's Bij projecten en doelen waarin het waterschap een leidende rol heeft, had de Bekenstichting graag meer concreetheid gezien in met name geld, planning en in te zetten instrumenten. Waar het waterschap reactief of meewerkend is, mist de stichting heldere randvoorwaarden.</p> <p>De stichting vraagt aandacht voor alle sprengen. Nu ligt de focus op de sprengen op de flanken.</p> <p>5.1 Het waterschap zou volgens de stichting een actievere en meer sturende rol moeten nemen in de maatschappelijke transitie en opgaven, zoals die van klimaat en woningbouw.</p> <p>6.2 Robuust watersysteem (pagina 113) In relatie tot het menselijk ingrijpen in het natuurlijke systeem vraagt de Bekenstichting om meer aandacht voor het totale watersysteem, inclusief grondwater. Ze wil dit ook leidend laten zijn bij ontwikkelingen en keuzes voor het gebruik van grondwater. De Bekenstichting zou graag zien dat het waterschap meer sturend en concreter is.</p> <p>Natuurlijk water (pagina 113). De Bekenstichting stelt voor 'kwaliteit' te vervangen door 'natuurlijke hoedanigheid'.</p> <p>6.3 Pagina 114 Waterinclusief Hanteer het begrip 'waterinclusief' niet alleen in relatie tot de gebouwde omgeving, maar ook tot het landelijk gebied, dan zou het volgens de Bekenstichting aan betekenis winnen.</p> <p>De Bekenstichting beveelt aan om daar waar kwetsbare geohydrologische omstandigheden voorkomen aan vergunningen voor (ondergronds) bouwen specifieke randvoorwaarden te stellen.</p>	<p>IV We hebben juist geprobeerd een gebiedsgericht programma op hoofdlijnen te maken om hiermee adaptief te kunnen zijn.</p> <p>Het waterschap is beheerder van het gehele regionale watersysteem en onze verantwoordelijkheid houdt niet op bij de sprengen op de flanken. We zien hier wel een extra opgave en urgentie. Daarom hebben deze sprengen nu relatief meer focus.</p> <p>5.1 In paragraaf 5.1 is een zogenaamd sturingswiel opgenomen afgeleid vanuit de vier overheidsrollen van de NSOB (Nederlandse School voor Openbaar Bestuur). We werken vanuit alle vier de kwadranten van het sturingswiel. We beoordelen per situatie in welk kwadrant eeniederders rol het beste past. We doen dat samen met partners en maatschappij. Het signaal van de Bekenstichting is duidelijk.</p> <p>6.2 Robuust watersysteem Het waterschap streeft naar behoud of herstel van het natuurlijke bodem- en watersysteem en wil dit ook leidend laten zijn bij ontwikkelingen. Eén van onze leidende principes is water als ordenend principe bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hierop zetten we in en hiernaar handelen we.</p> <p>Natuurlijk water We beschouwen onder 'kwaliteit' de chemische en ecologische kwaliteit. Deze kwaliteit past bij de functies en de functies maken het niet altijd mogelijk om terug te gaan naar een natuurlijke hoedanigheid. Daarom nemen we dit voorstel niet over.</p> <p>6.3 We hanteren voor landelijk en stedelijk gebied hetzelfde basisprincipe, door het bodem- en watersysteem leidend laten zijn. In stedelijk gebied is de dynamiek anders en hebben we te maken met stedelijke uitbreiding en (her)ontwikkelingen. Daar past waterinclusief beter bij. Als we het veralgemeniseren, verliest de term juist aan kracht.</p> <p>We zijn het hiermee eens. Dit vraagt wel kennis van de lokale ondergrond, maar we nemen het mee in het proces van de watertoets en vergunningverlening, waarbij de belangenweging plaatsvindt. Dit doen we in samenspraak met de inliggende gemeenten.</p>	
---	---	--

<p>Watertoekomst (pagina 115) Het valt de Bekenstichting op dat dit subdoel vooral is gericht op de eigen bedrijfsvoering. Het BOP zou sterker zijn als het waterschap ook onder dit doel de filosofie beschrijft die het hanteert bij de samenwerking met andere partijen, teneinde die tot hetzelfde te stimuleren.</p> <p>6.5 Het is volgens de Bekenstichting de verantwoordelijkheid van het waterschap om ook randvoorwaarden te stellen vanuit het waterbeheer bij de energietransitie in geohydrologisch kwetsbare gebieden.</p> <p>C: <u>Voorbeelden die vragen om meer aandacht voor concrete beekstelsels</u> De ecologische en cultuurhistorische waarde van de beken en beekdalsystemen zijn een essentieel onderdeel van het te ontwikkelen toekomstbestendige hydrologische systeem van de Veluwe. De Bekenstichting geeft voorbeelden van bekenstelsels waarvan ze vindt dat deze meer of andere aandacht behoeven.</p> <p><i>Volenbeekstelsel.</i> De Bekenstichting beschrijft het Volenbeekstelsel en de relatie met het zwembad in Putten. Een duurzamer oplossing voor dit grondwatergebruik is noodzakelijk, het waterschap heeft hierin een rol.</p> <p><i>Wenumsebeek</i> De stichting zet zich met de partners in om het erfgoed van bronnen, sprengen en watermolens te bewaren en toegankelijk te houden voor recreatie. De Wenumse Watermolen (1313) is maalvaardig, maar helaas in zomer en najaar (recreatie seizoen) niet optimaal inzetbaar door onvoldoende watertoevoer naar de Wenumsebeek. Is voor deze locatie een oplossing voorzien?</p>	<p>Watertoekomst Hiermee zijn wij het eens. De doelen vanuit circulair, energietransitie en ook waterzuivering zijn vooralsnog erg op onze eigen bedrijfsvoering gericht, omdat we hier zelf een handelingsperspectief hebben. Om deze doelen te realiseren, hebben we vaak andere partijen nodig. We onderschrijven dat het belangrijk is andere partners te stimuleren en goede voorbeelden te laten zien. Dit doen we dan ook zoveel als mogelijk.</p> <p>6.5 Hiermee zijn wij het eens. Bij geohydrologisch kwetsbare gebieden zullen we randvoorwaarden stellen die ons mogelijkheden geven om negatieve consequenties als gevolg van het gebruik van duurzame energie te verminderen. Dit doen we gebiedsgericht en nemen we mee in onze advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen en ook binnen het proces van de RES. Dit nemen we niet op in het BOP gezien het abstractieniveau daarvan.</p> <p><i>Volenbeekstelsel</i> Het betreft de relatie met het zwembad, dat grondwater onttrekt aan de beek. Deze kwestie heeft zeker onze aandacht. Zie ook onze reactie op de zienswijze van de Stichting voor Natuur- en Milieubescherming Putten.</p> <p><i>Wenumsebeek</i> Samen met Apeldoorn werken we aan het Wenum-Wiesels beekdal. We hebben hier zeker aandacht voor.</p>	
---	--	--

<p><i>Cleantech Regio: Apeldoorn-Voorst</i> Vragen van de Bekenstichting: Het Apeldoorns Kanaal als waterbuffer? Waar komt het water voor deze buffer vandaan, de laatste jaren staat het kanaal al op maximaal peil! Wat is nieuw? De beeklengtes zijn in het gebied rond Apeldoorn beperkt, is er zicht op locaties waar het water kan worden vastgehouden? Als dat tot gevolg heeft dat beken worden gekanaliseerd, lijkt dat de stichting een ongewenste ontwikkeling.</p> <p><u>D: Conclusie</u> Het ontwerp-BOP lijkt volgens de Bekenstichting weliswaar ambitieus, maar mist duidelijkheid en de urgentie om het watersysteem van de Veluwe op orde te brengen, met als doel een klimaatbestendig en duurzaam waterbeheer te kunnen voeren. Het programma moet op veel plaatsen SMART worden gemaakt en minder in procestermen gesteld worden. De vele relatief kleine projecten geven geen beeld van een toekomstgerichte koers om urgente problemen aan te pakken. De beschreven aanpak van de huidige problemen, die meer in het oog springen vanwege de droogte in het zomerseizoen, wordt niet concreet als doel geformuleerd. Terwijl een aanpak tijdens de in deze notitie beschreven programmaperiode zeer op zijn plaats zou zijn. Een duidelijke koppeling en samenwerking met de provincie om de grondwatervoorraden te herstellen, zou in het BOP meer nadruk moeten krijgen. De Bekenstichting stelt voor om in de komende planperiode gezamenlijk een tweetal beekdalsystemen klimaatproof te maken op basis van een heringericht duurzaam watersysteem. Daarin moeten dan de verschillende waarden en belangen een plaats krijgen. Tevens kunnen nieuwe ontwikkelingen als klimaatmantels en sponswerking worden vormgegeven in pilots en op effectiviteit getest. Ook kan ervaring worden opgedaan met het hydrologisch herstel van gehele beekdalsystemen. Verder is de Bekenstichting bereid te helpen bij de uitvoering, bijvoorbeeld in de vorm van pilots. Hierbij kan het gaan om zowel de (her)inrichting als het beheer en onderhoud van watersystemen. De stichting wil daarover concrete afspraken met het waterschap maken.</p>	<p><i>Cleantech Regio: Apeldoorn-Voorst</i> Het Apeldoorns Kanaal als klimaatkanaal betekent niet alleen waterbuffer. Wat het nog meer kan zijn, gaan we onderzoeken. We nemen het concept mee in onderzoek, uitwerking en aanpak van de gebiedsopgaven. Ook wij zien, zoals wordt geopperd door de stichting, het kanaliseren van beken niet als een goede en kansrijke oplossing om water meer vast te houden in het kanaal.</p> <p>We kunnen ons voorstellen dat het BOP de gewenste concreetheid mist en dat de Bekenstichting graag duidelijkheid wil over concrete maatregelen. Echter, de BOVI en de uitwerking daarvan in het BOP zijn de opmaat naar een verdere uitwerking, die we samen met onze partners in het gebied willen vormgeven. We nodigen de stichting dan ook uit om samen met het waterschap en andere partners invulling te geven aan de doelen die we in het BOP hebben beschreven. En graag gaan we met de Bekenstichting, en andere gebiedspartners, in gesprek om met elkaar te kijken welke beekdalsystemen als pilot kunnen dienen.</p>	
--	--	--

<p>13. Vitens 3 mei 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p>	<p>Voorstel aanpassing BOP</p>
<p>Vitens toont waardering voor het BOP en ziet met vertrouwen verdere samenwerking met het waterschap tegemoet. Er is een match tussen de ambities van het waterschap en die van Vitens.</p> <p>Vitens stelt een zestal aanscherpingen van het BOP voor:</p> <p>1. Vitens ziet graag een betere balans in grondwaterbeheer. Door de registratie en monitoring van grondwateronttrekkingen krijgen Vitens en waterschap een actueel beeld van de waterbalans waarmee zorgvuldige beleidskeuzes gemaakt kunnen worden. Daarom vraagt Vitens het waterschap in het BOP uitwerking te geven aan de registratie en monitoring van grondwateronttrekkingen.</p> <p>2. Bescherm de waterkwaliteit door de samenwerking voort te zetten binnen de context van de gebiedsdossiers 2019-2025, geïnitieerd door de provincie Gelderland. Vitens benadrukt het belang van samenwerking met het waterschap om KRW-doelen te behalen en daarmee ook het drinkwater te beschermen.</p> <p>3. Aardwarmte en bodemenergie zijn onderbelicht in het BOP. Het waterbedrijf bepleit het belang van terughoudendheid van boringen in de ondergrond omwille van de kwetsbaarheid van het (grond)watersysteem en de gevolgen voor verontreinigingen en wateroverlast. Vitens ziet graag een aanpassing in het BOP van paragrafen 3.2.3 en 6.5, waarin de gezamenlijk uitgesproken voorkeursvolgorde van energiebronnen een plek krijgen.</p> <p>4. Vitens ziet een toename in de vraag naar drinkwater en werkt aan de uitbreiding van de vergunningsruimte voor het onttrekken van grondwater in de gebieden die zijn aangewezen door de provincie. Vitens onderstreept hierin het belang van samenwerking met het waterschap.</p> <p>De samenwerking in beide provincies samengevat:</p>	<p>1. Het waterschap erkent het belang van registratie en monitoring van grondwateronttrekkingen. Concreet willen we met de provincie Gelderland een totaalbeeld maken van grondwateronttrekking in het kader van de Basisregistratie Ondergrond (BRO). De ontsluiting van deze data is daarbij een aandachtspunt. Dit is inmiddels in gang gezet.</p> <p>2. Het waterschap onderschrijft het belang van de samenwerking binnen de context van de gebiedsdossiers en zal dit de komende planperiode blijven doen. Naast het behalen van de KRW-doelen blijft de zorgplicht voor de waterkwaliteit van het gehele watersysteem hoog op de agenda staan. Voortzetting van de samenwerking binnen de gebiedsdossiers is daarbij van essentieel belang.</p> <p>3. De ondergrond is de basis van een waardevolle leefomgeving en dient beschermd te worden. Boren naar aardwarmte kan daarmee conflicteren. De risico's en onzekerheden bij de aanleg en het gebruik van bodemenergiesystemen zijn complex en vragen om zorgvuldigheid. Het waterschap pleit voor een duurzaam gebruik van de ondergrond. Samen met Vitens hebben we hiervoor een manifest gemaakt. We zetten in op duurzame, bij voorkeur collectieve, vormen van bodemenergie. Daarvoor zetten we onze kennis in. Het opnemen van de voorkeursvolgorde in het BOP doen we echter niet, in verband met het detailniveau van het BOP.</p> <p>4. Het waterschap begrijpt de behoefte om de drinkwatervoorziening te vergroten. Door enerzijds de toenemende vraag naar schoon drinkwater en anderzijds de extremere weersituatie dienen er strategische voorraden aangelegd te worden. Daarnaast wil het waterschap samen met Vitens inzetten op waterbesparing en onderzoek naar alternatieve bronnen van drinkwater naast grondwater, zoals oppervlaktewater.</p>	<p>1. Dit leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p> <p>2. Dit leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p> <p>3. Dit leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p> <p>4. Dit leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p>Provincie Utrecht en Vitens hebben een drinkwaterstrategie vastgesteld waarin partijen zoals het waterschap in een vroeg stadium worden betrokken. Bij de uitwerking van winlocaties wordt gekeken naar functiecombinaties. Een locatie langs de randmeren en op de Utrechtse Heuvelrug zijn in beeld.</p> <p>Provincie Gelderland is in samenwerking met een brede groep belanghebbenden in een vergevorderd stadium om Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) aan te wijzen. De verwachting is dat Provinciale Staten in december 2021 een besluit neemt over winlocaties en het beschermingsbeleid. Vitens verkent op basis van tussentijdse resultaten alvast eventuele winmogelijkheden in de Gelderse Vallei en rondom Apeldoorn. Daar wordt een toename van stedelijke groei verwacht.</p> <p>5. In het BOP worden voorstellen gedaan om het drinkwatersysteem te optimaliseren door flexibele winconcepten. Echter, voordat er locaties aangewezen kunnen worden zijn er nog fundamentele vragen over flexibele winconcepten te beantwoorden. Vitens stelt voor eerst deze vragen centraal te stellen en vervolgens locaties aan te wijzen. Vitens stelt ook voor om nog niet voor te sorteren op de locaties Baarn, Soest en Amersfoort (4.2.3) en de flanken van de Veluwe (4.3.3). Een alternatief kan zijn de selectie van een pilot op basis van een nadere analyse. Vitens is bereid hieraan bij te dragen met kennis en kunde. Mede ook via het driejarige onderzoekstraject 'Flexibele winconcepten'.</p> <p>Daarnaast staat in het gebiedsprogramma IJsselvallei dat in het gebied tussen Apeldoorn en Twello mogelijkheden worden verkend voor verplaatsing van de drinkwaterwinning en kleinschaliger decentrale winningen. Vitens is hierover verbaasd, omdat het waterschap hiermee vooruit lijkt te lopen op mogelijke uitkomsten van lopende bestuurlijke processen. De route naar deze optimalisaties is nog niet uitgestippeld en geeft aan dat de provincie daarin een doorslaggevende rol heeft in het licht van de Waterwet. Vitens vindt het passender om in het BOP te spreken over: 'samenwerking in de regio aan het duurzaam inpassen van de drinkwatervoorziening in een toekomstbestendig watersysteem'. De inbreng van Vitens zal gebaseerd zijn op de langetermijnvisie op de Vitens-infrastructuur 2020-2050.</p>	<p>Binnen de samenwerkingscombinaties met de provincies Utrecht en Gelderland blijft het waterschap zich inzetten. We blijven graag met de provincies en Vitens samenwerken in het kader van een duurzaam watersysteem met een duurzame drinkwatervoorziening duurzame (DWDD). Dit traject is inmiddels gestart.</p> <p>We zijn op de hoogte van en betrokken bij het ASV-traject.</p> <p>5. Een onderzoek naar flexibele winconcepten bevindt zich in een vroeg stadium. We zijn van mening dat de genoemde gebieden potentie bieden of kansrijk zijn, zonder een claim te leggen op de ruimte. Door zoekgebieden aan te wijzen, sorteren we alvast voor op de vraag welke gebieden het waterschap als kansrijk beschouwt om flexibele winconcepten in een pilot om te zetten. Daarnaast erkent het waterschap de gewenste terughoudendheid om locaties te benoemen. Dit geldt ook voor de verkenning naar de verplaatsing van de drinkwaterwinning tussen Apeldoorn en Voorst en de transitie naar kleinschalige decentrale winningen. Het voorgestelde tekstvoorstel nemen we over in het BOP.</p>	<p>5. Aanpassingen in het BOP: Pag. 36 – paragraaf 4.1.3, onder '2. Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug': <i>'Met waterbedrijf Vitens onderzoeken we de mogelijkheden voor een flexibel waterwinconcept voor de toekomst bij de bestaande winningslocaties van Amersfoort, Baarn en Soest.'</i> Vervangen door: <i>'Met waterbedrijf Vitens en de regio onderzoeken we hoe we de drinkwatervoorziening duurzaam in kunnen passen in een toekomstbestendig watersysteem.'</i></p> <p>Pag. 37 – paragraaf 4.1.3 tekstuele aanpassing: <i>Met waterbedrijf Vitens onderzoeken we de mogelijkheden voor een flexibel waterwinconcept voor de toekomst bij de bestaande winningslocaties van Amersfoort, Baarn en Soest.</i> Vervangen door: <i>'Met waterbedrijf Vitens en de regio onderzoeken we hoe we de drinkwatervoorziening duurzaam in kunnen passen in een toekomstbestendig watersysteem. Onderdeel hiervan is het onderzoeken van een flexibel waterwinconcept voor de toekomst bij de bestaande winningslocaties op de flanken van de Utrechtse Heuvelrug.'</i></p> <p>Pag. 40 – tekstuele toevoeging E3: <i>'... om de drinkwatervoorziening duurzaam in te passen in een toekomstbestendig watersysteem.'</i></p> <p>Pag. 89 – 4.4.3: <i>'Ten westen van Apeldoorn wint Vitens drinkwater.'</i> Vervangen door: <i>'Op de flanken van de Veluwe wint Vitens drinkwater.'</i></p>
--	---	--

<p>6. Op de themakaart Waterfuncties (pagina 131) staan onder andere de waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden aangeduid. Vitens doet de suggestie om daarop ook de boringsvrije en (in het geval van de provincie Gelderland) koude-warmteopslagvrije zones te vermelden. Daarnaast vraagt Vitens om de watergangen en omliggende gebieden in de kaart op te nemen die een relatie hebben met de infiltratie van oppervlaktewater bij de drinkwaterwinningen bij Epe en Schalterberg. Dit in verband met het belang voor de bescherming van het grond- en drinkwater op de genoemde locaties (zie ook de kaart Omgevingsvisie Gelderland).</p>	<p>6. Bijlage 2 is informatief bedoeld en niet volledig. Het waterschap heeft zelf geen acties verbonden aan de kaart met boringsvrije zones en koude- en warmteopslag. De provincie legt deze zones vast in de omgevingsverordening en verbindt hier regels aan. Daarom honoreren we het verzoek tot aanvulling van de themakaart Waterfuncties niet.</p>	<p>Pag. 92 – tekstuele toevoeging IJ4: <i>'... om de drinkwatervoorziening duurzaam in te passen in een toekomstbestendig watersysteem'.</i></p> <p>6. Dit leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>
--	--	--

14. LTO Gelderse Vallei 3 mei 2021		
Samenvatting (essentie zienswijze)	Reactie (inhoudelijk van WSVV)	Voorstel aanpassing BOP
<p>LTO Gelderse Vallei benoemt in de zienswijze vier aandachtspunten:</p> <p>1. Paragraaf 2.3: Het programma is opgesteld met partners. LTO Gelderse Vallei is hier niet bij betrokken geweest. Ziet het waterschap LTO als partner? Welke partners zijn hier wel bij betrokken geweest?</p> <p>2. In het BOP streeft het waterschap naar meer natuurinclusieve en kringlooplandbouw. De relatie wordt gelegd tussen intensieve landbouw en de invloed op waterkwaliteit en kwantiteit van het watersysteem. LTO bespreekt graag hoe het waterschap de relatie ziet. Bodembeheer is bepalend voor de waterkwaliteit en -kwantiteit. Grondgebonden en niet-grondgebonden bedrijven nemen vele maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren en water vast te houden, onder andere in het kader van het DAW. Dit laatste mist LTO in het BOP.</p> <p>LTO bespreekt graag met het waterschap hoe de inzijging van water kan worden vergroot zonder waardevolle landbouwgrond.</p> <p>3. Het waterschap, het Agrarisch Natuur Collectief Utrecht Oost en LTO zijn in het kader van het DAW een veelbelovend traject gestart in een bepaald stroomgebied van de Gelderse Vallei om gezamenlijk stappen te zetten op het gebied van waterkwaliteit en het vasthouden van water. Een mooi voorbeeld van cocreatie, vindt LTO, kan dit verwerkt worden in het BOP?</p> <p>4. LTO vindt het goed dat het waterschap ambities heeft op het gebied van energiebesparing en duurzame energie. Echter, de energietransitie legt een enorme ruimteclaim op het landelijk gebied. Kan het waterschap stelling nemen tegen zonnecentrales op</p>	<p>1. LTO Noord en de collectieven zijn betrokken geweest bij het maakproces van het BOP. We zien LTO Gelderse Vallei zeker als gebiedspartner. Daarom zijn we ook partner van de Regiodeal Foodvalley, waarin LTO een belangrijke samenwerkingspartner is. We hebben tal van verschillende gebiedspartners gesproken en benaderd in het maakproces van BOVI en BOP, zoals terreinbeherende organisaties, collectieven, LTO Noord, Vitens en collega-overheden als gemeenten en provincies. We hebben niet alle LTO-afdelingen apart uitgenodigd; we waren in de veronderstelling dat LTO Noord hierover breder communiceerde, maar hebben dit niet expliciet nagevraagd of geverifieerd.</p> <p>2. We onderschrijven dat bodembeheer bepalend is voor de waterkwaliteit en waterkwantiteit. Door duurzaam gebruik van de bodem wordt uit- en afspoeling verminderd en water meer vastgehouden. We zien duurzaam bodembeheer dan ook als een succesfactor waarvoor we momenteel pilots uitvoeren als onderdeel van de Regiodeal Foodvalley.</p> <p>De stimuleringsregeling 'Watersparen' is een van de mogelijkheden om water lokaal meer vast te houden. Graag verkennen we met LTO deze en nog meer kansrijke maatregelen om de inzijging te vergroten op landbouwgronden en dit meer te stimuleren.</p> <p>3. We onderschrijven dit veelbelovende initiatief zeker. Het benoemen past echter niet bij het detailniveau van het BOP. Laten we samen onderzoeken of deze aanpak ook toepasbaar en haalbaar is in andere delen van de Gelderse Vallei.</p> <p>4. Wij geven, in overeenstemming met de zonneladder, de voorkeur aan zonnepanelen op daken in plaats van (grootschalige) zonnevelden. Ook omdat we erkennen dat de landbouwtransitie ruimte vraagt. Daarnaast is het van belang dat bij de realisatie van projecten</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p>landbouwgrond? Deze belemmeren namelijk de door het waterschap gewenste landbouwtransitie.</p>	<p>met een groot ruimtebeslag, zoals de grootschalige opwekking van zon en wind op land, altijd gezocht wordt naar de combinatie van functies. Daarmee kunnen meervoudige doelen gerealiseerd worden, zoals het vasthouden en schoonhouden van water en het vergroten van de biodiversiteit.</p> <p>Dit brengen we ook in bij de advisering over de ruimtelijke inpassing van zonnevelden en in onze deelname aan het participatieproces van de RES.</p>	
---	--	--

<p>15. Stichting Natuur en Milieufederatie Gelderland – Arnhem, Natuurmonumenten, Stichting Het Geldersch Landschap, Natuur en Milieufederatie Utrecht, Bekenstichting 4 mei 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p> <p>De zienswijze is ingediend namens Natuur en Milieu Gelderland, Natuurmonumenten, de Bekenstichting, het Geldersch Landschap, het Utrechts Landschap en Natuur en Milieufederatie Utrecht. De partijen hebben waardering voor de overzichtelijke opzet van doelen en thema's en hoe deze gebiedsgericht worden gepresenteerd. Dit sluit goed aan bij de BOVI. Echter, ondanks de lovende woorden van de BOVI schiet het BOP volgens de insprekers tekort. Zij zien het BOP als een herhaling, en juist bij urgente opgaven als de landbouwtransitie en klimaatdoelstellingen is, naast samenwerking, krachtige sturing nodig. Daarom wensen ze meer concreet afrekenbare doelen en maatregelen voor de korte en lange termijn. Ook verzoeken zij om een aanduiding van beleid dat geactualiseerd moet worden.</p> <p>Verdroging De insprekers merken op dat droogte en verdroging weinig terugkomen in het BOP. Zij verzoeken om 'Water verbindt' expliciet als uitgangspunt op te nemen. Ook opperen ze om in het BOP gebieden aan te geven waar het grondwaterpeil wordt verhoogd.</p> <p>Waterkwaliteit De partijen merken op dat concrete KRW-doelen en maatregelen niet zijn opgenomen in het BOP. Het is hen onduidelijk hoe en wanneer inspraak op de KRW-plannen mogelijk is. Ze vragen hoe het BOP-doel <i>Natuurlijk water ('We werken met de gebiedspartners een handelingsperspectief uit om de negatieve effecten van nutriënten naar het watersysteem te beperken.'</i>) uit hoofdstuk 6 (pagina 113) geconcretiseerd is in hoofdstuk 4.</p> <p>Graag zien de insprekers expliciete grenswaarden van kwaliteit en bij onvoldoende verbetering afdwingbare maatregelen.</p> <p>Gebieden In de maakperiode van het BOP zijn in gesprekken veel gebieden tot samenwerking aangedragen, deze komen onvoldoende herkenbaar terug, vinden de insprekers. Het is onduidelijk op welke manier deze terreinspecifieke opgaven deel uitmaken van het BOP en welke rol het</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p> <p>We begrijpen dat meer afrekenbaarheid van doelen gewenst zou kunnen zijn. Echter, door de grootte van de opgaven is een adaptief programma gewenst om hiermee zoveel als mogelijk aan te sluiten bij opgaven en kansen die zich voordoen. Daarom hebben we ervoor gekozen om de doelen en maatregelen niet in detail te concretiseren. In sommige gevallen is 'joint fact finding' ook nog gewenst, waardoor concretisering niet altijd mogelijk is. Tijdens de planperiode gaan we de gebiedsprogramma's nader uitwerken en concretiseren.</p> <p>Verdroging We onderschrijven de samenwerkingsagenda 'Water Verbindt' van de Unie van Waterschappen en Vewin. Deze is volledig in lijn met de BOVI2050, die ook in het BOP wordt genoemd als goed voorbeeld. We geven in het BOP niet de gebieden aan waar het grondwaterpeil wordt verhoogd; dit kan een uitkomst zijn van de gebiedsprocessen die we in het BOP hebben beschreven. Ook zijn dergelijke details niet passend bij het abstractieniveau van het BOP.</p> <p>Waterkwaliteit Ons KRW-maatregelenprogramma, inclusief de doelen, is opgenomen in bijlage 2 van het BOP. Hierop is inspraak door middel van de inspraak op het BOP. Nutriënten zijn een aandachtspunt in enkele stroomgebieden, zoals het sleutelgebied van de Barneveldse en Lunterse Beek. Aldaar werken we dit punt gebiedsgericht uit.</p> <p>De grenswaarden worden vastgelegd door Rijk en provincie. In bijlage 2 hebben we ter informatie de KRW-doelen per waterlichaam opgenomen.</p> <p>Gebieden We hebben zoveel als mogelijk de gebiedspecifieke opgaven verwoord in de gebiedsprogramma's. De detaillering van de terreinspecifieke opgave komt in de gebiedsprocessen aan de orde. Daarbij werken we samen met de gebiedspartners in de door de insprekers aangegeven</p>	<p>Voorstel aanpassing BOP</p> <p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p>waterschap daar voor zichzelf ziet. Ze stellen voor om in het BOP een overzicht van natuurgebieden op te nemen met een (hydrologische) inrichtings- of kwaliteitsverbeteringsopgave in de periode 2022-2027.</p> <p>BOP-doelen meer dan intentie De insprekers vinden het onvoldoende om bij de waterveiligheidsopgave slechts rekening te houden met andere functies en waarden. In het plantraject van de veiligheidsopgave verwachten zij dat het waterschap zoekt naar meekoppelkansen van partners en ook aan zijn eigen biodiversiteitsopgave werkt.</p> <p>Onder 'Watersysteem' worden veel goede punten beschreven, maar de insprekers missen het gevoel van urgentie vanwege de versnelde klimaatverandering.</p> <p>Insprekers opperen om in het kader van stikstofmaatregelen zones op de kaart aan te geven waar op termijn functieverandering zou kunnen plaatsvinden.</p> <p>De insprekers zien graag dat het waterschap het concept van klimaatbuffers en 'building with nature' meer integreert in het werk om hiermee ook de biodiversiteit te verhogen.</p> <p>Waardevolle leefomgeving Het is goed en belangrijk dat er bij de waardevolle leefomgeving aandacht is voor de bebouwde kom. Maar hierbij hoort ook aandacht te zijn voor het buitengebied, als uitloopgebied van de bebouwde omgeving, menen de insprekers. Zij zouden graag zien dat er bij elke blauwe impuls wordt gekeken hoe hieraan een groene en recreatieve impuls kan worden toegevoegd. Dat de uitvoering dan mogelijk duurder is, weegt op tegen de baten.</p> <p>Klimaatverandering Aandacht voor grondwateraanvulling is belangrijk voor de insprekers en onderschrijven zij. Ze zijn betrokken bij het proces van provincie en waterschappen om een gezamenlijk beeld van een toekomstbestendig watersysteem te ontwikkelen. Hierbij wordt nu gezocht naar pilots. Een integrale aanpak vinden zij essentieel.</p>	<p>gebieden. Op dit moment werken we dit verder met de provincies uit en leggen we dit vast in een samenwerkingsovereenkomst met onder andere de provincie Gelderland. Hierin benoemen we specifieke projecten. Een overzichtskaart van de natuurgebieden vinden we niet passend bij het abstractieniveau van het BOP.</p> <p>BOP-doelen meer dan intentie Uiteraard zoeken we in de plantrajecten van de veiligheidsopgaven actief naar meekoppelkansen. Bij het realiseren daarvan nemen we onze eigen opgaven, waaronder de biodiversiteitsopgave, vanzelfsprekend mee.</p> <p>De urgentie vanwege de versnelde klimaatverandering voelen we zeker. Daarom hebben we afgelopen maanden gewerkt aan een programmatische versnelde uitvoeringsagenda genaamd 'Kaktus'. Dit is in lijn met en aanvullend op het BOP.</p> <p>De geopperde zonerings zetten we niet op de kaart in het BOP, aangezien deze zones nog niet definitief zijn. De provincie heeft in deze opgave de eerste regie. Hierbij werken we nadrukkelijk samen en zoeken we naar meekoppelkansen op de locaties waar de stikstofmaatregelen genomen moeten worden.</p> <p>Daar waar het kan zullen we in onze opgaven building with nature meer toepassen.</p> <p>Waardevolle leefomgeving Het waterschap ziet de waardevolle leefomgeving in het gebied zowel binnen als buiten de bebouwde kom, dat geldt voor ons gehele gebied. Bij iedere blauwe impuls kijken we al zoveel als mogelijk naar groene en recreatieve impulsen en meekoppelkansen. Voor recreatief medegebruik hebben we ook een subsidieregeling.</p> <p>Klimaatverandering We onderschrijven het belang van de integrale aanpak van opgaven, zoals bij de ontwikkeling van het concept voor een toekomstig watersysteem. Het is van belang om hierbij integraal naar het totale watersysteem te kijken, dat onderschrijven we volledig.</p>	
--	--	--

<p>Energietransitie De insprekers waarderen dat het waterschap ambitieuze doelen heeft voor energietransitie en hierbij optimaal samenwerkt. Ze merken op dat sommige vormen van energieopwekking schadelijk zijn voor waterbelangen en/of biodiversiteit en willen graag aandacht hiervoor.</p> <p>Circulaire economie De insprekers ondersteunen de ambities van het waterschap, maar het komt er natuurlijk wel aan om deze in de praktijk te realiseren.</p> <p>Beheer voor biodiversiteit BOP-doelen worden vaak in de beheerfase gerealiseerd. Daarom verwachten de insprekers concrete BOP-doelen voor de interne werkprocessen. Ecologisch beheer kan worden geborgd in interne werkprocessen. Insprekers vragen hoe het waterschap in de BOP-periode invulling gaat geven aan meer ecologisch beheer. Op die locaties waar gronden worden uitbesteed aan agrariërs zien de insprekers graag dat het waterschap de uitgangspunten voor biologische landbouw als richtlijn hanteert, door nabij watergangen en natte natuur in te zetten op een substantiële vermindering van bestrijdingsmiddelen en mestgebruik door land- en tuinbouw.</p> <p>Concluderend Het BOP sluit volgens de insprekers goed aan bij de veelbelovende BOVI, maar mist afrekenbare doelen en maatregelen. Ook de urgentie om het watersysteem van de Veluwe op orde te brengen, met als doel een klimaatbestendig en duurzaam waterbeheer, zien zij onvoldoende in het BOP terug.</p> <p>Graag helpen de insprekers mee om een aantal projecten tot een succes te maken. Ze gaan graag in overleg om de BOVI-doelen nog beter binnen bereik te brengen.</p>	<p>Energietransitie We hebben zeker aandacht voor een duurzame energieopwekking en eventuele schade voor water- en biodiversiteitsbelangen.</p> <p>Circulaire economie Hiermee zijn we het eens. Om dit te bewerkstelligen en daadwerkelijk uit te voeren, hebben we het programma 'Circulaire economie en energietransitie' binnen het waterschap opgezet.</p> <p>Beheer voor biodiversiteit Voor ons eigen beheer zetten we in op ecologische werkprotocollen, waarbij biodiversiteit erg belangrijk is. We willen met de agrarische collectieven de blauwe diensten meer inzetten, waardoor bufferstroken ontstaan en bestrijdingsmiddelen en meststoffen worden verminderd. Daarnaast zijn we met de provincie in gesprek over een nieuwe subsidieregeling rondom ecologisch beheer.</p> <p>Dank voor het aanbod.</p>	
---	--	--

<p>16. Vereniging Milieuzorg Epe – Emst 3 mei 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p>	<p>Voorstel aanpassing BOP</p>
<p>Vereniging Milieuzorg Epe vindt het van belang om in het definitieve waterbeheerprogramma de intensieve teelten met hoog bestrijdingsmiddelengebruik te verbieden nabij oppervlaktewater en overige kwetsbare watersystemen. De vereniging denkt aan de instelling van spuitvrije zones.</p>	<p>We onderschrijven het belang van restricties van bestrijdingsmiddelen nabij kwetsbare wateren. Het Blauw Omgevingsprogramma is niet het geëigende instrument om dit te regelen, dit BOP heeft niet het gewenste abstractieniveau. Onder andere naar aanleiding van de case in Epe heeft dit onderwerp de bestuurlijke aandacht van waterschap, gemeente en provincie. Op dit moment laat de huidige wetgeving nog veel ruimte en is er een beperkt juridisch handelingsperspectief.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassingen in het BOP.</p>

<p>17. Stichting Maaien Waterplanten Randmeren, Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A. – Harderwijk 4 mei 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p>	<p>Voorstel aanpassing BOP</p>
<p>De zienswijze is een gezamenlijke reactie van de Coöperatie Gastvrije Randmeren en Stichting Maaien Waterplanten Randmeren (SMWR). De partijen leiden in met de belangen van watersportrecreatie en beheer, en de rol daarin van het waterschap als het gaat om het beheer en de waterkwaliteit.</p> <p>Daarna volgt een uitgebreide beschrijving van het watersysteem, de geschiedenis en andere context om vervolgens uit te komen bij twee onderwerpen als basis van de inspraakreactie:</p> <p>1. De aanhoudende fosfaatbelasting vanuit het WSVV-beheergebied De insprekers benadrukken het belang van een gezamenlijke verantwoordelijkheid en grensoverschrijdende samenwerking in het boezembeheer.</p> <p>2. Het tekort aan oeverzones De insprekers roepen op om het aantal oeverzones te vergroten (al dan niet in samenwerking met andere partijen). Daarbij stellen zij voorwaarden waaraan goede oeverzones moeten voldoen. Een van die voorwaarden is het peilbeheer. Het zomerpeil is volgens het peilbesluit hoger dan het winterpeil. De insprekers pleiten voor een meer natuurlijk peilbeheer, dus omgekeerd peil.</p> <p>De insprekers onderstrepen het belang van het samenwerkende karakter van het BOP en zijn in het bijzonder te spreken over de gebiedsdoelen E14 en N18. Ze zien graag ook dat gebiedsdoel E15 wordt geprojecteerd op de randmeerkust van Noord-Veluwe.</p> <p>Net als voor de concrete uitwerking van gebiedsdoel N9 doen de insprekers voor de uitwerking van gebiedsdoel E15 twee concrete voorstellen:</p> <p>1. Uitwerking en uitvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalisatie van de paaiplaats en benedenloop van de Bovenbeek 	<p>1. Het waterschap erkent de samenhang tussen watersystemen binnen het beheergebied van Vallei en Veluwe en dat van Rijkswaterstaat – buitendijks. De gezamenlijke verantwoordelijkheid vraagt om een gezamenlijke aanpak om de behaalde waterkwaliteit op peil te houden, zoals in het verleden ook bij het BEZEM-project is gebeurd.</p> <p>Het waterschap spant zich in voor de beperking van onder andere de fosfaatbelasting op het watersysteem. Het waterschap heeft als doel gesteld om in 2030 100 procent van het effluent aan te passen aan de benodigde kwaliteit van de omgeving. Daarmee dragen we bij aan de reductie van de impact door nutriëntenbelasting.</p> <p>2. Meer oeverzones inrichten langs de randmeren om de algengroei terug te dringen en biodiversiteit te vergroten is een mooie ambitie, die het waterschap toejuicht. In het BOP benadrukken we het belang van samenwerken en we zijn blij met lokale initiatieven om invulling te geven aan de gebiedsdoelen. Hoewel wij daar graag invulling aan willen geven, zijn we als waterschap faciliterend. Wij nemen niet in de eerste plaats het initiatief</p> <p>Wij onderschrijven het belang van samenwerking bij de genoemde doelen. De voorgestelde wijzigingen nemen we niet over, omdat dit voor het BOP een te hoog detailniveau heeft.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Optimalisatie van Delta Schuitenbeek <p>Beide locaties functioneren niet helemaal volgens de oorspronkelijke doelstellingen. Het ontbreken van een natuurlijk peilverloop lijkt daar een belangrijke rol in te spelen. In beide gevallen zijn een basisinfrastructuur en waterbron aanwezig om tot een optimalisatie met verbeterd peilbeheer te komen. Terreinbeheerder Staatsbosbeheer wil daaraan werken. Betrokkenheid en medewerking van het waterschap wordt daarbij gevraagd.</p> <p>2. Verkenning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harderwijk-Zuid • Oeverzone van het gemaal in Nijkerk <p>Beide locaties bieden kansen en mogelijkheden voor de inrichting van oeverzones van een substantiële omvang, waarbij natuurlijk peilverloop mogelijk toepasbaar is. Bij Harderwijk-Zuid is de ontwikkeling van overstromingsvlakten voor een paai- en opgroefunctie een potentieel bonusaspect. Bij het gemaal in Nijkerk kan aangesloten worden op binnendijks gelegen gebieden met natuurfuncties (Arkemheense polder).</p> <p>Insprekers stellen voor dat het waterschap het initiatief neemt voor een nadere verkenning en daarin andere belanghebbenden betreft, zoals Rijkswaterstaat en terreinbeheerders als Leisurelands en gemeente(n).</p> <p>Eemmonding Het gebied rond de Eemmonding verdient volgens de insprekers speciale aandacht. Naast de inrichting van oeverzones liggen daar kansen voor de reductie van de fosfaatbelasting op het Eemmeer en het Gooimeer. Het gebied behoort tot de zoekgebieden voor invulling van de KRW-opgave van Rijkswaterstaat en wordt al in beeld gebracht in de notitie 'Fundamentele bouwstenen voor integrale inrichting van de Randmeren' van de SMWR.</p> <p>Nutriëntenproblematiek Eemmeer De kwaliteit van het watersysteem Gooimeer en Eemmeer wordt beïnvloed door nutriëntenbelasting en is de afgelopen vijftien jaar aangepakt door verschillende partijen binnen het BEZEM-programma. Het programma leek succesvol door helderder water en de groei van waterplanten. Naar aanleiding van twee watersysteemanalyses blijkt deze positieve trend te zijn gekeerd. Vooral de grote filtercapaciteit van mosselen lijkt daaraan bij te dragen. De toestand is volgens de insprekers zodanig dat er risico's zijn van een terugval naar de ongewenste troebele en algenrijke toestand.</p>	<p>Zoals aangegeven onderschrijven we een gezamenlijke aanpak. We zullen echter niet het eerste initiatief nemen voor de genoemde verkenning. Vanuit de rolopvatting verwachten we dat Rijkswaterstaat het eerste initiatief neemt voor deze verkenning, wij nemen hier graag aan deel.</p> <p>Eemmonding We onderschrijven het belang van een goede inrichting en dat deze van invloed is op de waterkwaliteit.</p> <p>Nutriëntenproblematiek Eemmeer Het waterschap juicht samenwerking met de voormalige BEZEM-partners toe. De waterkwaliteit van het Eemmeer en Gooimeer dient ten minste op peil te blijven ten opzichte van de verbeteringen die zijn opgetreden in de afgelopen vijftien jaar. Om deze doelstelling te halen, staat niet het waterschap maar in de eerste plaats Rijkswaterstaat aan de lat. Samenwerking heeft laten zien dat het kan. Gelet op de samenhang tussen de watersystemen Gelderse Vallei en randmeren is het vanzelfsprekend dat het waterschap een</p>	
--	--	--

<p>In de zienswijze is een afbeelding opgenomen uit een onderzoek van Witteveen en Bos. Daaruit blijkt het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Gelderse Vallei is via de Eem de belangrijkste bron van de fosfaatbelasting. • Sinds 2006 lijkt er sprake van een beperkte structurele daling. <p>Het fosfaatgehalte bedraagt globaal nog steeds meer dan het dubbele van de KRW-norm van 0,09 mg/l die voor de zuidelijke randmeren geldt. Dit maakt dat het waterschap volgens de insprekers een extra inspanning moet leveren. Ze stellen daarom de volgende aanpassing of aanvulling van het BOP voor:</p> <p><i>'Initiatief nemen om samen met de voormalige BEZEM-partners de resultaten van de eerdere, gezamenlijke inspanning te evalueren en het verkennen van de mogelijkheden van een programma BEZEM 2.0.'</i></p> <p>Tot slot doen de insprekers enkele voorstellen tot wijziging van het BOP die in algemene zin bijdragen aan de bronaanpak van nutriënten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beperking van het fosfaatgehalte in het effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). • Beperking van de af- en uitspoeling van landbouwgronden (de insprekers erkennen de complexiteit die hierachter schuilt). <p>De insprekers zien ook positieve ontwikkelingen en bijvoorbeeld kansen in de aanleg van zonnevelden in de Gelderse Vallei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De mestgift naar nul • Kansen voor waterberging • Een nieuwe ecotoop, schraal water en schaduwrijk <p>De insprekers noemen de fosfaatbelasting vanuit RWZI's en de BEZEM-maatregel 'Invoering 4e traps defosfatering RWZI's'. Amersfoort en Soest dragen daar in de belangrijkste mate aan bij. Extra maatregelen om de belasting te reduceren zijn kostbaar, maar de insprekers dagen het waterschap uit hierin grensoverstijgend op te treden in samenwerking met Rijkswaterstaat.</p> <p>Ze stellen voor om 'gelet op de urgentie van de fosfaatproblematiek op het Eemmeer', voor het deelgebied Eemland een extra BOP-beleidsdoel te overwegen:</p> <p><i>'Verkenning reductie fosfaatgehalte effluent RWZI's Amersfoort en Soest.'</i></p> <p>Het gebied rond de Eemonding biedt daarnaast kansen voor natuurontwikkeling. Een gebied van moerasvegetatie en</p>	<p>faciliterende rol inneemt in de samenwerking. Het tekstvoorstel over een 'programma BEZEM 2.0' nemen we dan ook niet over.</p> <p>Zie bovenstaand: dit tekstvoorstel nemen we niet over.</p> <p>Het waterschap is voorstander van andere vormen van landbouw waarmee de reductie van lozingen van nutriënten op het watersysteem in gang kan worden gezet. Ook terugdringing van de fosfaatgehaltenes vanuit de RWZI's is onverminderd een aandachtspunt van het waterschap. Dit leidt echter niet tot tekstaanpassingen van het BOP.</p> <p>Ook het waterschap ziet steeds meer initiatieven van zonneweiden, ook in de Gelderse Vallei. We toetsen de aanvragen binnen de kaders van de Keur en adviseren als er kansen zijn voor functiecombinatie, zoals waterberging of biodiversiteit.</p> <p>Zie bovenstaand. We onderschrijven het belang van de terugdringing van fosfaat, ook vanuit de RWZI's heeft dit al onze aandacht. We achten het daarom niet noodzakelijk om het tekstvoorstel in het BOP over te nemen.</p>	
---	---	--

<p>verdieping/verondieping wordt aangedragen als een belangrijke beheersmaatregelen voor het ecologisch functioneren van het Eemmeer.</p> <p>Bij een toegesneden vegetatiekeuze, beheer en hydraulische belasting kan de zuiverende werking als helofytenfilter worden geoptimaliseerd. De insprekers doen het voorstel om een praktijkproef op te zetten in het westelijk deel van de Delta Schuitenbeek, waarbij de lisdodde als grondstof voor isolatiemateriaal gebruikt kan worden.</p> <p>De insprekers benadrukken tot besluit dat het in onderlinge samenhang uitvoeren van de verdiepingen, inclusief vaargeulverlegging en slibvang, en oeverzonevorming de fosfaatbelasting op het Eemmeer zal reduceren zonder afwenteling op het Gooimeer. Kortom, hier ligt volgens hen een uitdaging voor diverse partijen, waaronder het waterschap, om de krachten en middelen te bundelen om de brede potentie van het gebied van de Eemmondig ten volle te benutten.</p>	<p>We zullen een dergelijke praktijkproef vooralsnog niet initiëren. Aanleiding voor zo'n praktijkproef zijn voornamelijk de KRW-doelen van Rijkswaterstaat. Daarom nemen wij niet het initiatief.</p> <p>We onderschrijven het belang van samenwerking bij de aanpak van deze problematiek.</p>	
---	--	--

<p>18. Stichting Gezond Water – Hansweert 4 mei 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p>	<p>Voorstel aanpassing BOP</p>
<p>Het doel van Stichting Gezond Water is het vislood van de lijn te krijgen, onder andere door overheden te benaderen. De stichting vraagt hoe het waterschap invulling geeft aan wettelijke waterschapstaken in relatie tot waterkwaliteit en het gebruik van zeer zorgwekkende stoffen door de sportvisserij. Stichting Gezond Water roept nadrukkelijke op tot meer actie tegen het gebruik van vislood.</p>	<p>De doelen van de Stichting Gezond Water zijn ons bekend. De Unie van Waterschappen, waar ook Waterschap Vallei en Veluwe onder valt, heeft de Green Deal Sportvisserij Loodvrij medeondertekend. Hierin zijn afspraken vastgelegd over de beperking van visloodgebruik en -verlies en de uiteindelijk landelijke afschaffing van visloodgebruik in 2027. Voor de uitvoering van de Green Deal Sportvisserij Loodvrij treffen we maatregelen die de emissie van lood naar het oppervlaktewater vanuit de sportvisserij verminderen. In de VBC Vallei en Veluwe (visstandbeheercommissie) wordt besproken hoe we invulling kunnen geven aan de Green Deal en hoe we in samenwerking met meerdere partijen tot vermindering van loodemissies kunnen komen. Zo voert het waterschap samen met de sportvisserij de pilot 'Loodvrij vissen in de Eem' uit. Een andere maatregel is dat het waterschap sinds enkele jaren in zijn huurovereenkomsten de visrechthebbenden verplicht om bij de uitoefening van het visrecht het loodverlies in het water zoveel mogelijk te beperken.</p> <p>In lijn met de brief die we Stichting Gezond Water op 5 juni 2020 hebben gestuurd, blijven we bij het standpunt dat het BOP niet het instrument is om het gebruik van vislood te verbieden. Zoals ook in de brief aangegeven, nemen we maatregelen die de emissie van lood naar het oppervlaktewater vanuit de sportvisserij verminderen in het kader van de Green Deal Sportvisserij Loodvrij. Dit kan worden gezien als een nadere uitwerking van het BOP.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassingen van het BOP.</p>

<p>19. PSP '92 - Arnhem 5 mei 2021</p>		
<p>Samenvatting (essentie zienswijze)</p>	<p>Reactie (inhoudelijk van WSVV)</p>	<p>Voorstel aanpassing BOP</p>
<p>De PSP '92 geeft aan dat het BOP en het Regionaal Waterprogramma helaas niet gelijktijdig ter inzage zijn gelegd.</p> <p><u>Ambities Gaaf Gelderland</u> PSP '92 start haar zienswijze met de ambities uit de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland. Ze vraagt het waterschap een reflectie te geven op de zeven ambities: Vestigingsklimaat, Wonen, Bereikbaarheid, Biodiversiteit, Klimaatadaptatie, Energietransitie, Circulaire economie). Heeft het waterschap deze in de stukken meegenomen en zo nee, waarom niet?</p> <p><u>Uitgangspunten Regionaal Waterprogramma</u> Gelderland heeft de visie vertaald naar het Regionaal Waterprogramma. Daaruit zijn drie uitgangspunten gedestilleerd: 1. voorkomen is beter dan genezen, 2. ontwikkelingen die leiden tot negatieve effecten op het bodem- en watersysteem dienen gecompenseerd te worden, 3. een gebiedsgerichte aanpak. PSP '92 vraagt het waterschap te reflecteren op deze drie uitgangspunten. Ook wordt gevraagd om een bevestiging van bovengenoemde uitgangspunten, omdat Gelderland aangeeft dat het Regionaal Waterprogramma samen met de waterschappen is opgesteld. PSP '92 vraagt om zo'n uitgebreide reflectie op de Gelderse plannen, omdat waterbeleid volgens haar nu echt vanuit de één-overheidsgedachte moet worden opgepakt.</p> <p>PSP '92 vraagt het waterschap ook te reflecteren op het volgende citaat uit het concept van het Regionaal Waterprogramma: <i>'Water ligt aan de basis van onze samenleving. Het houdt onze omgeving levend, zorgt voor gezondheid, natuur en landschap, landbouw, transport, recreatie en nog veel meer. De samenleving is voortdurend in ontwikkeling: de bevolking groeit, moet worden gehuisvest en gevoed, heeft energie nodig, wil werken, zich verplaatsen en ontspannen. Al deze activiteiten hebben effect op landschap, bodem, grondwater en oppervlaktewater. Het water en de bijbehorende ruimte zijn hierdoor vaker te vies, te warm, te nat of te droog. Daarnaast verandert het klimaat. Het weer wordt extremer, wat leidt tot meer problemen met waterkwaliteit, wateroverlast, droogte en hitte. Klimaatverandering vergroot de genoemde effecten op landschap, bodem en</i></p>	<p>Het is aan iedere afzonderlijke partij het tijdstip van terinzagelegging te bepalen. We hebben dit wel met de provincie afgestemd.</p> <p><u>Ambities Gaaf Gelderland</u> We onderschrijven de ambities uit Gaaf Gelderland en hebben ze vertaald in onze Blauwe Omgevingsvisie, die is opgesteld parallel aan, en in verbinding met, Gaaf Gelderland. De BOVI, en daarmee de ambities van Gaaf Gelderland, hebben we vertaald naar de korte termijn in het BOP. Uiteraard ligt onze focus daarbij op het waterbeheer.</p> <p><u>Uitgangspunten Regionaal Waterprogramma</u> We onderschrijven de uitgangspunten van het Regionaal Waterprogramma, deze zijn in lijn met onze waterprincipes uit de BOVI. De wens is om invulling te geven aan water als ordenend principe bij ruimtelijke ontwikkelingen, zodat compensatie niet nodig is. Dit is onze inbreng bij ruimtelijke ontwikkelingen, waarin we de afweging gebiedsgericht maken, samen met de gebiedspartners. Gebiedsgericht vindt er een afweging plaats. We hebben meermaals met de Gelderse waterschappen en de provincie afstemming gehad over het Gelders waterprogramma. We hebben onze input actief ingebracht en deze is goed meegenomen. Water is van ons allemaal en verschillende overheden hebben hier hun eigen rol, taak en bevoegdheid in. We voeren onze taken uit vanuit de één-overheidsgedachte. We doen dit vanuit het waterprincipe: partnerschap als watermerk, samenwerkend en grensontkennend.</p> <p>We onderschrijven het citaat uit het waterprogramma. Het is noodzakelijk om water te verbinden aan de grote maatschappelijke thema's van dit moment. In de BOVI hebben we dit het nieuwe waterdenken genoemd om gebiedsgericht invulling te geven aan water als ordenend principe en dit als leidraad te nemen en gebiedsgericht te kijken naar de draagkracht van het bodem- en watersysteem.</p>	<p>De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het BOP.</p>

<p><i>watersysteem. Daarom is het van groot belang de klimaatverandering, de maatschappelijke opgaven en wat het bodem- en watersysteem aankan (draagkracht) goed op elkaar af te stemmen.'</i></p> <p><u>De waterschappen zijn Gelders!</u> De inspreker vraagt of het algemeen bestuur vaker actief Provinciale Staten wil informeren over de vaststelling van P&C-cyclusdocumenten (planning & control) en andere grote stukken, zoals het voorliggende.</p> <p><u>Andere regionale absorberende plannen</u> PSP '92 verzoekt het waterschap om informatie over de stand van zaken en zijn rol bij de Regionale Adaptatiestrategie (RAS) en het Regionaal Adaptatieplan (RAP).</p> <p><u>Geen waterige visies!</u> PSP '92 ziet de BOVI als een goede en positieve ontwikkeling. Ze neemt graag de uitnodiging van de BOVI aan om voortaan betrokken te worden bij en mee te denken en te praten over het waterschapswerk, als kennisdeler en onafhankelijk duider van de provinciale ontwikkelingen.</p> <p>Over de BOVI maakt PSP '92 de volgende opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aspecten als de blauwe cultuurhistorie, maar ook het meervoudige waterspoor zijn aandachtspunten. Door 'grijs' water te scheiden van hemelwater kunnen we op een betere manier circulair werken aan schoon water. Inspreker wil graag een bevestiging van deze gedachten. • Inspreker wordt graag geïnformeerd over de plannen voor de RWZI's (Harderwijk, Amersfoort, Ede en Apeldoorn) die op innovatieve wijze worden benut. <p><u>Dubbele agenda?</u> PSP '92 vraagt of de Agenda IJsselmeergebied 2050 een rol speelt in het BOP, ze ziet graag een verwijzing ernaar in het BOP.</p> <p><u>Blauw Omgevingsprogramma</u> 2. Het Nederlands Water Plan (NWP) en provinciale plannen worden in samenhang gemaakt. Deelt het waterschap de visie dat na de</p>	<p><u>De waterschappen zijn Gelders!</u> Zoals de provincie in de Waterverordening Waterschap Vallei en Veluwe heeft bepaald, rapporteert het waterschap jaarlijks aan Gedeputeerde Staten over de voortgang van de doelen uit het waterbeheerprogramma. Daarnaast rapporteert het waterschap periodiek over de wateroverlastnormen en het beheer van de waterkeringen.</p> <p><u>Andere regionale absorberende plannen</u> Het waterschap is net als de gemeenten en provincies manifestpartner in de RAS en het RAP. Samen met de manifestpartners hebben we het RAP opgesteld. In de planperiode van het BOP realiseren we onze maatregelen die we hebben afgesproken in het RAP.</p> <p><u>Geen waterige visies!</u> Dank voor dit aanbod.</p> <p>Hergebruik van water en scheiding van grijs water van hemelwater onderschrijven wij.</p> <p>In de BOVI is een concept gepresenteerd waarbij de grote RWZI's grondstoffen- en energiehubs zijn. Apeldoorn en Amersfoort zijn al energiefabrieken, Harderwijk heeft de Bio Energie Centrale. In Ede werken we in de planperiode het concept van de duurzame regio Zuid verder uit.</p> <p><u>Dubbele agenda?</u> Gezien de beperkte relatie met regio IJsselmeergebied is de Agenda IJsselmeergebied 2050 niet letterlijk opgenomen in het BOP. Dit neemt niet weg dat we gesprekspartner bij deze agenda zijn.</p> <p><u>Blauw Omgevingsprogramma</u> 2. Het BOP en ook bovengenoemde plannen kunnen altijd partieel worden herzien. Gezien de lange procedures hebben wij ervoor</p>	
---	--	--

<p>zienswijzeperiode de plannen lastig zijn te wijzigen?</p> <p>PSP '92 wordt graag geïnformeerd over de uitwerking van de maatschappelijke thema's klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie en biodiversiteit.</p> <p>3. Door de brede variatie in het gebied onderstreept PSP '92 de gebiedsgerichte aanpak.</p> <p>4. PSP '92 onderschrijft de Gelderse Statennota Agrifood en zou een verwijziging op pagina's 49 en 67 van het BOP op prijs stellen.</p> <p>PSP '92 wordt graag geïnformeerd over de rol van het waterschap in de verstedelijkingsstrategie van de Regio's Foodvalley en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.</p> <p>PSP '92 vraagt aandacht voor de stabiliteit van de IJsseldijken.</p> <p>In het kader van interbestuurlijk programmeren zou PSP '92 het goed vinden als het waterschap aanhaakt bij de Regio Cleantech, Foodvalley en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.</p> <p>5. Het algemeen bestuur heeft verzocht om het ontwerp-BOP naar alle gemeenteraden en Provinciale Staten te zenden. Het zou volgens PSP '92 goed zijn geweest dat alle volksvertegenwoordigers kennis kunnen nemen van het document.</p> <p>6. PSP '92 adviseert om rapportages over waterveiligheid ook naar Provinciale Staten te sturen.</p> <p>PSP '92 neemt graag kennis van het Beleidskader Circulaire Economie</p> <p><u>Afronding</u> Tot slot maakt PSP '92 complimenten voor de documenten. Het waterschap ontvangt in een later stadium ook haar zienswijzen op het NWP, Gelderse waterplannen en waterbeheerplannen van Rivierenland en Vallei en Veluwe, ter kennisname en als aanvulling.</p>	<p>gekozen om een BOP op hoofdlijnen te maken en in de P&C-cyclus jaarlijks te verbijzonderen en te actualiseren.</p> <p>Voor de thema's biodiversiteit, energietransitie en circulaire economie hebben we inmiddels beleidskaders. Deze zijn opgenomen op de website van het BOP: www.bovi2050.nl/BOP. Voor klimaatverandering is op dit moment een uitvoeringsagenda in ontwikkeling.</p> <p>4. Het wenkend perspectief zoals beschreven in de Kadernota Agrifood onderschrijven wij. Echter een verwijzing nemen we niet op, dit is niet passend bij het detailniveau van het BOP.</p> <p>De waterschappen zijn gezamenlijk vertegenwoordigd in het kernteam, directeurenoverleg en bestuurlijk kernteam van de genoemde strategie. Vallei en Veluwe neemt namens de waterschappen deel in het ambtelijk en bestuurlijk kernteam.</p> <p>We hebben aandacht voor de stabiliteit van de IJsseldijken. De gezamenlijke toetsing van de dijken is momenteel in afronding.</p> <p>Bij verschillende ruimtelijke trajecten van de grote opgaven van en in deze regio's, zoals de RES en de verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley, zijn we al intensief betrokken.</p> <p>5. We hebben het document verspreid via de reguliere weg van betrokkenen bij het participatietraject van het BOP.</p> <p>6. Periodiek rapporteren we, overeenkomstig de verordening aan Gedeputeerde Staten, over de toestand van de regionale keringen.</p> <p>Het Beleidskader Circulaire Economie is opgenomen op de website van het BOP: www.bovi2050.nl/BOP (onder het thema CE).</p>	
--	--	--

20. Ambtshalve wijzigingen

We hebben verschillende tekstvoorstellen, vragen en aandachtspunten ontvangen. Dat leidt tot de volgende wijzigingen.

(Grammaticale wijzigingen zijn in onderstaand overzicht niet meegenomen.)

Pagina	Ontwerp-Blauw Omgevingsprogramma	Aanpassing
1	Ontwerp	Verwijderd
4-5	Woord vooraf	Geactualiseerd door Dijkgraaf Ornstein
8	Ontwerp	Verwijderd
8	Blauw Omgevings-programma	Blauw Omgevingsprogramma
12	Regionaal Waterprogramma	Regionaal (Bodem- en) waterprogramma
16	Ontwerp	Verwijderd
17	Status Het ontwerp BOP wordt op 25 november 2020 door het Algemeen Bestuur van het waterschap behandeld voordat het wordt vrijgegeven voor inspraak. Het ontwerp wordt in de eerste helft van 2021 zes weken ter inzage gelegd. In november 2021 wordt het BOP definitief door het Algemeen Bestuur vastgesteld zodat het per 1 januari 2022 in werking treedt.	Status Het ontwerp-BOP is eind 2020 vrijgegeven voor de inspraak. In het voorjaar van 2021 heeft het BOP zes weken ter inzage gelegen. Van onze gebiedspartners en inwoners hebben we verschillende zienswijzen ontvangen. In het voor u liggende BOP zijn de consequenties van de zienswijzen verwerkt. Het Algemeen Bestuur stelt het BOP eind november vast, zodat het per 1 januari 2022 in werking treedt.
23	Duurzaam energieverbruik...	Duurzaam opgewekte energie ...
37	Binnen de gemeente Soest ligt een grote duurzaamheidsambitie in Soesterberg. Samen met gemeente en provincie onderzoeken we mogelijkheden van onder andere nieuwe sanitatie.	Binnen de gemeente Soest ligt een grote duurzaamheidsambitie in Soesterberg. Samen met de gebiedspartners onderzoeken we vanuit een gebiedsgerichte benadering hoe we de duurzaamheidsambities in Soesterberg kunnen vertalen naar ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de woonwijk Oude Tempel en de vliegbasis.
38	E1/E3	E1/3 verwijderd
38	E3	E3 verwijderd in Amersfoort en Baarn – ivm veralgemeniseren van de maatregel
38	E4	Locatie gewijzigd
38	E9	Locatie verwijderd (nabij Amersfoort)
38	E11	Locatie verwijderd (nabij Amersfoort)
38	E10	Overal waar E10 stond wordt E9/E11
38	Toevoeging E10 op andere locatie	E10 ten noorden van Amersfoort toevoegen (representatief voor heel Eemland)
54 & 61	G18	G 18 kleur wijzigen naar lichtblauw en oranje
61	G18 Robuust water	G 18 Water zuiveren, Natuurlijk water – inclusief kleur wijzigen: lichtblauw en oranje
61	G19 Robuust water	G 19 Water zuiveren, watertoekomst
61	G20 Verbonden water	G20 Watertoekomst
61	G21 Natuurlijk water	G21 Watertoekomst
68	Inleiding 4.3.3. .....beter bos- en natuurbeheer...	Tekstuele aanpassing naar: ... ander bos- en natuurbeheer ...
70	Binnen deze regio werken de gemeenten Oldebroek, Hattem, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg en het waterschap samen onder de noemer Water en Klimaatadaptatie Noord-Veluwe.	Tekstuele toevoeging Binnen deze regio werken de gemeenten Oldebroek, Hattem, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg en het waterschap samen onder de noemer Water en Klimaatadaptatie Noord-Veluwe. <i>Dit is een werkregio in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie.</i>
72	Locatie N5	Ligging locatie N5 op de kaart verplaatst.

113	Subdoel Voldoende water Wij onderzoeken met Vitens de mogelijkheden voor flexibele grondwaterwinning en streven naar minimaal één operationele pilot.	Wij onderzoeken met Vitens en de provincies de mogelijkheden voor flexibele grondwaterwinning en streven naar minimaal één operationele pilot.
114	Hoofddoel Watertoekomst We bereiden ons waterzuiveringssysteem voor op nieuwe opgaven en het hergebruik van onze bronnen.	We bereiden ons waterzuiveringssysteem voor op nieuwe opgaven en het hergebruik van onze grondstoffen.
127	Bijlage 1 – KRW bijlage	<p>Alinea toegevoegd in afstemming met provincies</p> <p>Afhankelijk van derden</p> <p>In de voorgaande tabel en het Nationaal Waterprogramma staan diverse maatregelen beschreven. Toch blijft het onzeker of het lukt om daarmee de doelen voor de grond- en oppervlaktewaterlichamen volledig te bereiken. Hiervoor zijn we namelijk afhankelijk van derden. Een hardnekkig probleem is de te hoge belasting van ons water met nutriënten en bestrijdingsmiddelen. Provincies en waterschappen hebben nauwelijks bevoegdheden om maatregelen af te dwingen die bemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen tegengaan. De belangrijkste instrumenten hiervoor zijn in handen van het Rijk: de meststoffenwetgeving en het toelatingsbeleid voor stoffen. Deze door het Rijk te treffen maatregelen zijn echter nog niet uitgekristalliseerd. De maatregelen die het waterschap moet nemen, zijn geprogrammeerd.</p> <p>KRW-doelen behalen</p> <p>De doelen van de KRW moeten in 2027 zijn bereikt. Dit betekent dat de maatregelen die nodig zijn om deze doelen te behalen, van de Europese Commissie uiterlijk in 2027 moeten zijn getroffen. Het daadwerkelijk bereiken van de doelen mag dan na-ijlen, als dit tenminste komt door natuurlijke omstandigheden, zoals de traagheid waarmee het watersysteem en de ecologie reageren op de genomen maatregelen. De KRW kent de mogelijkheid om minder strenge milieudoelstellingen (doelverlaging) vast te stellen. Dit kan als waterlichamen zodanig door menselijke activiteiten zijn aangetast dat het bereiken van die doelstellingen niet haalbaar is of onevenredig kostbaar zou zijn (artikel 4, 5e lid, KRW). In het provinciaal waterprogramma kan worden besloten tot doelverlaging voor regionale wateren (artikel 2.17, Besluit kwaliteit leefomgeving).</p> <p>Landelijk is in de Stuurgroep Water afgesproken (april 2018) om vast te houden aan de ambitie om in de periode 2022-2027 te werken aan het behalen van de KRW-doelen. Blijkt dat in 2027 de KRW-doelen niet kunnen worden gerealiseerd, dan nemen we pas tijdens deze periode een besluit over doelverlaging. In het landelijk bestuurlijk overleg op 4 november 2020 zijn de genoemde onzekerheden over het doelbereik in 2027 besproken en de afspraken uit april 2018 bevestigd.</p> <p>Maatregelen evalueren</p> <p>Het waterschap zal de voortgang van maatregelen periodiek evalueren. Met die evaluatie beoordelen we in hoeverre het lukt om de KRW-doelen te bereiken en welke wijzigingen (in maatregelen óf doelen) we eventueel tussentijds moeten doorvoeren in de programma's. We maken afspraken met de betrokken partijen hoe we de monitoring en evaluatie zullen vormgeven.</p>
136	Ontwerp (2x)	Verwijderd.